

Hyvinkään kaupungin perusopetuksen opetus- suunnitelma 2016

Yleinen osa

Opetussuunnitelma hyväksytty 10.5.2016, päivitetty pdf luotu 14.12.2023

Koulut

Aseman koulu
Hakalantalou koulu
Hyvinkään kylän koulu
Hämeen kadun koulu
Kytäjän koulu
Martin koulu
Metsäkaltevan koulu
Nopon koulu
Paavolan koulu
Pohjoispuiston koulu
Puolimatkan koulu
Ridasjärven koulu
Svenska skolan i Hyvinge
Tapainlinnan koulu
Vehkojan koulu

Sisällys

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta	8
1.1. Opetussuunnitelman laadinta.....	8
1.2. Opetussuunnitelman toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.....	9
Koulut	9
Sivistystoimi.....	9
Opetuslautakunta.....	9
1.3. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat.....	9
1.4. Opetussuunnitelman yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö.....	10
Esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmat	10
Opetussuunnitelmallinen yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa	10
Opetusta ohjaavat ratkaisut	11
1.5. Paikallinen tuntijako Hyvinkäällä	11
1.6. Kieliohjelma.....	12
1.7. Valinnaiset aineet	12
1.8. Painotettu opetus.....	12
1.9. Oppilaanohjaus	13
Tavoitteet	13
Ohjaus alakoulussa	13
Vuosiluokat 1–2.....	14
Vuosiluokat 3–6.....	14
Ohjaus yläkoulussa	14
Vuosiluokat 7–9.....	14
1.9.1. Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen suunnitelma.....	15
2. Perusopetus yleissivistyksen perustana	16
2.1. Perusopetuksen arvoperusta	16
Ihmisyys ja tasa-arvo.....	16
Vastuullisuus	16
Yhteisöllisyys	16
Hyvät tavat.....	16
Kulttuurinen moninaisuus	16
2.2. Arvoperustan toteutumisen seuranta ja arviointi	17

2.3. Perusopetuksen oppimiskäsitys	17
2.4. Oppimiskäsityksen toteutumisen arviointi ja seuranta.....	18
3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet	19
3.1. Laaja-alainen osaaminen	19
4. Yhtenäinen perusopetuksen toimintakulttuuri	21
4.1. Toimintakulttuurin painopisteet	21
4.2. Oppimisympäristöt	21
4.3. Työtavat	22
4.4. Monialaiset oppimiskokonaisuudet	22
5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen	24
5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä	24
5.1.1. Yhteisen vastuun jakaminen	25
Oppilas	25
Huoltaja.....	25
Opettaja	25
Rehtori.....	25
Opiskeluhoolto.....	25
Sivistystoimi.....	25
5.1.2. Oppilaiden osallisuus	26
Oppilaiden vaikuttamisen kanavia.....	26
5.1.3. Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen	27
5.1.4. Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen	28
5.1.5. Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen.....	28
5.2. Yhteistyö	29
5.2.1. Kodin ja koulun yhteistyö	29
Wilma – sähköinen reissuvihko	29
Henkilökohtaiset tapaamiset.....	29
Vanhempainillat ja muut yhteistyötilaisuudet	30
Vanhempainyhdistykset	30
5.2.2. Koulun sisäinen yhteistyö.....	31
5.2.3. Koulujen keskinäinen yhteistyö	31
5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö	31
5.4. Opetuksen järjestämistapoja	31

5.4.1. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus	31
5.4.2. Vuosiluokkiin sitomaton opetus	32
5.4.3. Yhdysluokkaopetus.....	32
5.4.4. Joustava perusopetus (JOPO)	32
5.4.5. Oppilaiden opiskelu sairaalajaksojen aikana.....	33
5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muut toiminta.....	34
5.5.1. Aamu- ja iltapäivätoiminta.....	34
5.5.2. Nuorisopalvelut.....	34
5.5.3. Kulttuuripalvelut	35
5.5.4. Kirjastopalvelut.....	35
Kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus.....	35
Kirjavinkkaus ja lukemaan innostaminen	35
Kirjasto oppimisympäristönä.....	35
Kirjapaketit.....	35
5.5.5. Liikuntapalvelut.....	35
5.5.6. Hyvinkään seurakunta	36
5.5.7. Poliisi.....	36
5.5.8. Koulun kerhotoiminta	37
5.5.9. Koulun kirjastotoiminta.....	37
5.5.10. Kouluruokailu	37
5.5.11. Välitunnit, päivänavaukset ja muut yhteiset tapahtumat.....	38
5.5.12. Koulumatkat ja koulukuljetukset.....	38
6. Oppimisen arviointi.....	40
6.1. Opintojen aikainen arviointi	40
6.2. Oppimisen ja käyttäytymisen arviointi osana oppimisprosessia.....	41
6.3. Itsearviointi ja vertaisarviointi	42
6.4. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi	42
6.5. Opinnoissa eteneminen	42
6.6. Luokalta toiselle siirtyminen.....	43
6.7. Luokalle jättäminen	43
6.8. Valinnaisten aineiden arviointi	43
6.9. Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet	44

6.10 Oppimisen arvioinnin kokonaisuus Hyvinkäällä	44
6.11. Muut tiedottamisen ja arviointipalautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa.....	48
6.12. Päätösarviointi	48
7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki	49
7.1. Tuen järjestämistä ohjaajat periaatteet.....	49
7.1.1. Yleinen tuki.....	49
7.1.2. Tehostettu tuki	49
7.1.3. Erityinen tuki.....	50
7.1.4. Erityisluokat ja kuntouttava luokka	51
Emo-luokat	51
Kuntouttavat luokat	51
Haku kuntouttavalle luokalle.....	52
7.2. Pidennetty oppivelvollisuus.....	52
7.3. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot	52
7.3.1. Tukiopetus	52
7.3.2. Osa-aikainen erityisopetus.....	52
7.3.3. Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet.....	53
8. Opiskeluhoito.....	54
9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	58
9.1. Valmistava opetus	58
9.2. Nivelvaiheen opetus	58
9.3. S2-opetus.....	59
9.4. Oman äidinkielen opetus.....	59
10. Kaksikielinen opetus	60
10.1. Englanninkielinen opetus.....	60
11. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva perusopetus	61
12. Valinnaisuus perusopetuksessa.....	62
12.1. Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit	62
Alakoulu	62
Yläkoulu.....	62
12.2. Valinnaiset aineet.....	62

Alakoulu	62
Yläkoulu.....	63
12.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät.....	64
Liitteet.....	66

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 1 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta](#)

Hyvinkään perusopetuksessa on käytössä yhteinen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma on laadittu suomen kielellä annettavaa opetusta varten.

[Hyvinkään opetussuunnitelma - Hyvinkään kaupunki \(hyvinkaa.fi\)](#)

1.1. Opetussuunnitelman laadinta

Hyvinkään kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma (OPS) on laadittu Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymän Perusopetuksen opetussuunnitelman täydentäväksi, kaikkia Hyvinkään suomenkielisiä peruskouluja koskevaksi asiakirjaksi. Se jakautuu kaikille yhteiseen osaan sekä erillisiin vuosiluokkaosioihin (vuosiluokat 1–2, 3–6 ja 7–9). Se on suunniteltu käytettäväksi yhdessä valtakunnallisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa. Asiakirjojen rinnakkain lukemista helpottaa niiden yhdenmukainen sisällysluettelo. Sähköisessä Hyvinkään OPS:issa lukujen otsikot toimivat linkkeinä opetussuunnitelman perusteiden vastaavaan lukuun.

Hyvinkään ruotsinkielisen alakoulun, Svenska Skolan i Hyvinge, toiminta perustuu ruotsinnettuun Hyvinkään perusopetuksen yhteiseen osaan sekä koulukohtaiseen vuosiluokkaosioon.

Paikallisen perusopetuksen opetussuunnitelman luonnos on ollut avoimesti kommentoitavissa Hyvinkään kaupungin nettisivuilla maaliskuu–huhtikuussa 2016. Kohdennetusti kommentteja on pyydetty koulujen henkilökunnalta, vanhempainyhdistyksiltä, oppilaskunnilta ja Hyvinkään nuorisoparlamentilta. OPS-ohjausryhmä on muokannut Hyvinkään kaupungin perusopetuksen OPS:in lopulliseen muotoonsa saatujen kommenttien perusteella huhtikuussa 2016.

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon seuraavien kyselyjen tulokset

- arvokyselyt huoltajille, oppilaille ja henkilökunnalle
- oppimisympäristökysely ja -keskustelu oppilaille ja opettajille
- oppimisen arviointi -kysely huoltajille ja opettajille
- kodin ja koulun yhteistyökysely huoltajille ja opettajille
- Hyvinkään nuorisoparlamentin kommentit.

Lisäksi kouluilla on käyty keskustelut oppimiskäsityksestä, perusopetuksen tehtävästä ja tavoitteista sekä toimintakulttuurista. Keskusteluista tehdyt yhteenvedot ovat olleet pohjana paikallisen OPS:in laadinnassa.

Opiskeluhoiltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevät osuudet on laadittu yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen

Opetussuunnitelmaa kehitetään sisäisen ja ulkoisen arvioinnin pohjalta. Halutessaan koulut voivat esittää muutoksia opetussuunnitelmaan. Perusopetuksen johtaja käy kommentit läpi yhdessä rehtoreiden kanssa ja tekee mahdolliset muutos- ja päivitysesitykset opetuslautakunnalle.

Koulut

Rehtori johtaa koulussaan opetussuunnitelman toteutumista ja vastaa koulun toiminnan jatkuvasta kehittämisestä. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan yhdessä opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulut laativat opetussuunnitelman mukaiset lukuvuosisuunnitelmat. Lukuvuosisuunnitelman toteutumista seurataan koululla vähintään kerran lukuvuoden aikana. Lukuvuoden päättyessä koulu arvioi rehtorin johdolla lukuvuosisuunnitelman toteutumista ja tekee kehittämissuhteukset seuraavalle lukuvuodelle. Arvioinnit ja kehittämissuhteukset toimitetaan perusopetuksen johtajalle lukuvuoden lopussa.

Sivistystoimi

Sisäinen arviointi suoritetaan joka toinen vuosi oppilaille, opettajille ja muulle henkilökunnalle kohdennetuilla kyselyillä. Ulkoista arviointia toteutetaan mm. huoltajille säännöllisesti tehtävillä kyselyillä.

Opetuslautakunnan suorittama seuranta

Koulujen lukuvuosisuunnitelmat viedään syksyllä opetuslautakunnalle hyväksyttäväksi. Koulujen arvioinnit lukuvuosisuunnitelmiansa toteutumisesta lähetetään tiedoksi opetuslautakunnalle lukuvuoden loputtua.

Myös kyselyillä kerätty palaute lähetetään tiedoksi opetuslautakunnalle.

1.3. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelmassa huomioitavia muita paikallisia suunnitelmia ja asiakirjoja, joilla tuetaan perusopetuksen toteuttamista:

- Hyvinkään kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma
- Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelma
- Hyvinkään maahanmuuttajataustaisen oppijan koulupolku
- Hyvinkään perusopetuksen kieliohjelma
- Hyvinkään perusopetuksen opiskeluhoilto-suunnitelma

- Hyvinkään perusopetuksen TVT:n opetuskäytön ohjeistus
- Hyvinkään Yrittäjyyskasvatusohjelma 2016
- Kestävän kehityksen käsikirja
- Koulujen turvallisuussuunnitelmat
- Koulukuljetusopas
- Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)
- Kulttuuripolku-ohjelma
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Liikenneturvallisuustyöryhmän (Safe Community) liikenneturvallisuussuunnitelma
- Opettajan käsikirja: Kasvun ja oppimisen tuki
- Opiskeluhoitosuunnitelma
- Peruskoulujen lukuvuosisuunnitelmat
- Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma
- Puuttuminen ja ojentaminen perusopetuksessa: Ohje kurinpidollisten keinojen käytöstä
- Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat (osana lukuvuosisuunnitelmaa)
- Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa -malli
- Toimintamalli: Oppilaiden suojaaminen kiusaamiselta ja väkivallalta

1.4. Opetussuunnitelman yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö

Esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmat

Esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmat on suunniteltu yhteistyössä siten, että siirtyminen esiopetuksesta alkuopetukseen muodostaisi ehjän jatkumon oppilaan koulupolulla ja että huoltajan ja esiopetuksen, koulun ja opiskeluhoillon henkilökunnan välisellä yhteistyöllä onnistuttaisiin tukemaan oppilasta nivelvaiheessa hänen oman tuen tarpeensa mukaisesti.

Jotta lapsen oppimispolusta tulisi mahdollisimman johdonmukaisesti etenevä, jokaisella esiopetuksen oppilaalla on oikeus esiopetusvuotensa aikana yhteistoimintaan alkuopetuksen kanssa. Yhteistoiminta suunnitellaan esi- ja alkuopetuksen välisenä yhteistyönä ja kirjataan molempien tahojen lukuvuosisuunnitelmaan.

Opetussuunnitelmallinen yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa

Perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitosten opetussuunnitelmallisen yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan etenemistä perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen. Keskeistä yhteistyössä on perusopetuksen yläkoulun valinnaisten aineiden tarjonnan suunnittelu siten, että oppilas voi painottaa jo peruskoulussa opiskellessaan oppisisältöjä, joiden opiskeleminen tukee hänen jatko-opiskelusuunnitelmiaan.

Opetussuunnitelmallista yhteistyötä arvioidaan ja kehitetään toisen asteen opettajien kanssa. Opetuksen järjestäjät tiedottavat toisilleen toimintaansa ja opetussuunnitelmaansa mahdollisesti tekemistään muutoksista.

Opetusta ohjaavat ratkaisut

Hyvinkäällä opetus järjestetään pääsääntöisesti vuosiluokittain etenevänä, oppiainejakoisena opetuksena oppiaineiden välisiä opetuksen eheyttämismahdollisuuksia ja muuta opetuksellista yhteistyötä hyödyntäen. Yksittäisen oppilaan sekä joustavan perusopetuksen ryhmän opetus järjestetään perustellusta syystä vuosiluokkiin sitomattomasti. Rehtori päättää vuosittaisen tuntikehyksensä puitteissa, miten oppilaat jaetaan perusopetusryhmiin. Perusopetusryhmä voi koostua yhden tai useamman vuosiluokan oppilaista.

1.5. Paikallinen tuntijako Hyvinkäällä

Hyvinkään kaupungin perusopetuksessa on käytössä seuraava tuntijako:

OPPIAINE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	3	3	4	42
A1-kieli	1	1	2	2	3	2	2	2	3	18
B1-kieli						2	2	1,5	2	7,5
Matematiikka	3,5	4	4	4	4	3	3,5	4	4	34
Ympäristöoppi	2	2	2	2	3	3				14
Biologia							1	1	1,5	3,5
Maantieto							1	1	1,5	3,5
Fysiikka							1	1,5	1	3,5
Kemia							1	1,5	1	3,5
Terveystieto							1	1	1	3
Ympäristö- ja luonnontietoaineet			14					17		31
Uskonto/Elämäkatsomustieto	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10
Historia					1	2	2	2		7
Yhteiskuntaoppi				1	1				3	5
Musiikki	1	1	2	2	1	1	2			10
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	2			10
Käsityö	2	2	2	2	2	2	2			14
Liikunta	2	2	2	2	2	3	2	2	3	20
Kotitalous							3			3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset								3	2	5
Taide- ja taitoaineet yhteensä (62)										0
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet (9)				1	1	1		4	2	9
Yhteensä Hyvinkäällä	20,5	21	22	24	25	25	30	29	31	227,5
Minimitunnit perusteissa	20	20	22	24	25	25	29	29	30	224
A2-kieli			1	1	2	2	2	2	2	12
A2-kielen opiskelijan tuntimäärä yht.										235

1.6. Kieliohjelma

Hyvinkään kaupungin opetuslautakunnan hyväksymä kieliohjelma esitellään tarkemmin paikallisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 12.4.

1.7. Valinnaiset aineet

Hyvinkään perusopetuksen alakoulussa oppilaalle valinnaisia aineita tarjotaan tuntijaon mukaisesti yhteensä kolme vuosiviikkotuntia. Lisäksi oppilas voi valita ensimmäisellä vuosiluokalla alkavan A1-kielen kieliohjelman mukaisesti.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (6 vvt) on sisällytetty tuntijakoon opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla seuraavasti:

VUOSILUOKKA	3	4	5	6
Musiikki	1	1		
Kuvataide		1		
Käsityö	1	1	1	

Yläkoulussa oppilaalle valinnaisia aineita on kahdeksannella vuosiluokalla neljä ja yhdeksännellä kaksi vuosiviikkotuntia koulun tarjonnan mukaan. Valinnaiset aineet voivat sisältää minkä tahansa oppiaineen tai niiden yhdistelmän syventävää tai soveltavaa opetusta.

Oppimäärään kuuluvista taide- ja taitoaineista oppilas opiskelee oman valintansa mukaisesti kahdeksannella vuosiluokalla kolme ja yhdeksännellä kaksi vuosiviikkotuntia.

Kahdeksannella vuosiluokalla tarjotaan valinnaisena B2-kielenä ranskaa, saksaa, venäjää tai espanjaa.

Eryityskouluissa vieraiden kielten opetuksesta päätetään koulukohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa.

1.8. Painotettu opetus

Hyvinkäällä peruskoulun on mahdollista järjestää painotettua opetusta (erikoisluokat). Painotettua opetusta pyritään järjestämään kaikissa niissä kouluissa, joissa opiskellaan vuosiluokilla 7–9. Myös alaluokilla voidaan antaa painotettua opetusta. Päätöksen painotetusta opetuksen antamisesta tekee opetuslautakunta.

Hyvinkäällä tarjotaan seuraavasti painotettua opetusta:

- Musiikkiluokka 3.–6. lk, Aseman koulu (haku tapahtuu 2. luokalla)
- Matematiikkaluokka 7.–9. lk, Tapainlinnan koulu (haku tapahtuu 6. luokalla)
- Urheiluluokka 7.–9. lk, Vehkojan koulu (haku tapahtuu 6. luokalla)
- Musiikkiluokka 7.–9. lk, Tapainlinnan koulu (haku tapahtuu 6. luokalla)

Painotettua opetusta antaville erikoisluokille haetaan kevätlukukaudella. Luokanopettaja antaa tietoa erikoisluokille hakeutumisesta ja valintakriteereistä oppilaalle ja huoltajalle hyvissä ajoin ennen hakuajan alkua. Asiasta tiedotetaan huoltajille myös Wilmassa ja vanhempainilloissa. Painotetun opetuksen järjestämiseen käytetään valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja, joten oppilas tekee erikoisluokalle siirtyessään valinnaisen aineen valinnan. Oppilaat painotetuille luokille valitaan etukäteen kerrotuin kriteerein hakemuksien ja haastattelujen perusteella.

Tarkempi tietoja painotetun opetuksen järjestämisestä löytyy [Hyvinkaa.fi/perusopetus](https://www.hyvinkaa.fi/perusopetus)-sivuilta.

1.9. Oppilaanohjaus

Ohjaus Hyvinkään peruskoulussa on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi. Se on kaikkien koulussa sekä erilaisissa oppimisympäristöissä työskentelevien yhteistä työtä. Koulun toimintakulttuuri tukee ohjauksen järjestämistä.

Jokaista oppilasta kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus laadukkaaseen ja omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Oppilaat ovat ohjauksessa aktiivisia ja osallistuvia. He arvioivat omaa oppimistaan ja toimintaansa. Ohjauksella on keskeinen merkitys hyvinvoinnin lisäämisessä ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Oppilaanohjauksen järjestäminen kuvataan tarkemmin koulun ohjaussuunnitelmassa. Koulun ohjaussuunnitelma laaditaan tekemällä Hyvinkään perusopetuksen yhteiseen malliin koulukohtaiset täydennykset ja tarkennukset.

Tavoitteet

- auttaa ja tukea oppilasta kuulumaan ryhmään sekä toimimaan ryhmän jäsenenä
- edistää opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista
- tukea lasta ja nuorta elämään, koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä
- lisätä oppilaan itsetuntemusta niin, että hän tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa
- tukea nuorten ammatillisen identiteetin kehittymistä, auttaa ura- ja elämänsuunnittelutaitojen muotoutumisessa sekä antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle.

Ohjaus alakoulussa

Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppilaanohjaus toteutetaan eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppimisympäristönä toimii koko kouluyhteisö ja lähiympäristö. Oppilaita kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan koulun yhteiseen toimintaan. Heitä ohjataan tutustumaan omaan lähiympäristöön, ammatteluihin ja työpaikkoihin erilaisten vierailujen ja tehtävien avulla. Kuudesluokkalaiset osallistuvat myös mahdollisuuksien mukaan Yrityskylään.

Vuosiluokat 1–2

Oppilaanohjauksen tavoitteena alkuopetuksessa on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä hänen siirtyessään esiopetuksesta kouluun. Oppilaanohjauksessa keskitytään auttamaan oppilaan sopeutumista koulu yhteisöön mm. opettamalla hänelle opiskelun perustaitoja ja koulun toimintatapoja sekä tukemalla sopeutumista omaan ryhmään. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on vähitellen kehittää oppilaan vastuuta omasta työstään ja ympäristöstään sekä ohjata häntä omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen opiskelussaan. Oppilasta ja hänen vanhempiaan ohjataan toisella luokalla tapahtuvien valintojen tekemisessä. Alkuopetuksen aikana voidaan tutustua oppilasta lähellä oleviin ammatteihin: oman perheen ja suvun ammatteihin sekä koulu yhteisössä oleviin ammatteihin.

Vuosiluokat 3–6

Oppilaanohjauksen tavoitteena on tukea oppilaita asettamaan itselleen tavoitteita ja edistää oppimisen taitojen sekä sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kykyjään sekä tuetaan ottamaan vastuuta omasta elämästään, opiskelustaan ja tehtävien tekemisestä sekä toiminnastaan ryhmän jäsenenä.

Ohjauksella kehitetään oppilaan tiedonhankintataitoja ja autetaan häntä omaksumaan monipuolisia itselleen sopivia työtapoja. Oppilaita kannustetaan oma-aloitteisuuteen ja ongelmanratkaisuun.

Oppilaalla on mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun opiskelun ja valintojen tueksi. Vuosittain luokanopettaja keskustelelee myös yhdessä huoltajan ja oppilaan kanssa opiskelusta ja yhdessä asetettavista tavoitteista koulutyön edistämiseksi. Oppilaita ja huoltajia tiedotetaan kieli- ja käsityövalintojen sekä valinnaisainevalintojen tekemisestä.

Yläkoulun siirtymävaiheessa oppilaita ja huoltajia tiedotetaan Hyvinkään kaupungin eri yläkouluissa tarjottavista erityislinjoista sekä niihin hakemisesta. Oppilaille ja huoltajille järjestetään tutustuminen yläkoululla ja tarvittavat oppilastiedot siirretään nivelvaihepalavereissa kuudennen luokan kevään aikana.

Ohjaus yläkoulussa

Yläkoulussa oppilaanohjausta koordinoi oppilaanohjaaja. Aineenopettajat osallistuvat ohjaustyöhön ensisijaisesti oman oppiaineensa sisältöjen kautta. Luokanvalvojan vastuulla on oman luokkansa oppilaiden tuntemus ja yhteistyö kodin kanssa. Ohjaus on koko koulun henkilökunnan ja huoltajien yhteistä työtä. Oppilaanohjaajan vastuulla ovat oppilaanohjauksen luokkatunnit sekä jatko-opintoihin ohjaus. Ohjauksen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako kuvataan koulujen ohjaussuunnitelmissa.

Vuosiluokat 7–9

Ohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7–9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Oppilaita ohjataan kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvälmiuksiaan sekä tuetaan itsetuntemuksen lisäämistä. Tavoitteena on

kehittää valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa ja jatko-opinnoissa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opintojen loppuunsaattamista ja jatko-opintosuunnitelmien tekemistä. Oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä ja tulevaisuuden osaamistarpeista laajennetaan yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa esimerkiksi työelämään tutustumisjaksoilla ja yritysten kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Perusopetuksen päättövaiheessa oppilaita ja huoltajia tiedotetaan eri jatko-opintovaihtoehtoista sekä niihin hakemisesta. Oppilaille järjestetään mahdollisuuksia tutustua eri oppilaitosten tarjoamiin koulutusmahdollisuuksiin. Oppilaanohjaaja siirtää tarvittavat oppilastiedot jatko-opintopaikkoihin ja huolehtii jälkiohjauksesta.

1.9.1. Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen suunnitelma

Perusopetuksen tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus astui voimaan 1.8.2021 (ks. perusopetuslain (628/1998) pykälä 11 a (muutettu 1216/2020). Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus tarkoittaa, että sellaisella perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa suorittavalla oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista tehostettua oppilaanohjausta.

Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on Hyvinkään peruskouluissa yksilöllistä oppilaanohjausta ja opiskelun tukea, jota oppilaanohjaaja, opettaja ja erityisopettaja voivat tarjota havaitun tarpeen perusteella, esimerkiksi koulunkäynnin motivoinnin, jatko-opinto- ja urasuunnitelmien lisätuen tai muun arvioidun tarpeen nojalla.

Tehostetun ohjauksen tavoitteena on tehdä työelämän mahdollisuudet näkyviksi ja saavutettaviksi kaikille oppilaille. Ohjauksella vahvistetaan koulutuksellista tasa-arvoa ja ennaltaehkäistään eriarvoisuutta.

Ohjauksessa oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin sekä tiedotetaan tarvittaessa niihin liittyvistä tukimuodoista. TET-jaksot suunnitellaan vastaamaan oppilaan tarpeita. Lisäksi TET-jaksoilla vahvistetaan ohjausta.

Tehostetun ohjauksen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, johon kirjataan:

- Oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.
- Oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet.
- Oppilaan oppimisen tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät.
- TET-jaksot ja niihin liittyvä ohjaus.

2. Perusopetus yleissivistyksen perustana

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 2 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Perusopetus yleissivistyksen perustana](#)

2.1. Perusopetuksen arvoperusta

Hyvinkään perusopetuksen toiminta pohjautuu valtakunnallisen OPSin perusteiden arvoihin sekä Hyvinkään sivistystoimen arvoihin. Näitä täydentävät Hyvinkään perusopetuksen arvot, jotka on laadittu laajan henkilöstölle, huoltajille ja oppilaille tehdyn kyselyn ja kyselyn tuloksiin pohjautuvan keskustelun pohjalta.

Ihmisyys ja tasa-arvo

Perusopetuksessa tulee toimia ennakkoluulottomasti elämää ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Jokainen on oikeutettu saamaan oikeudenmukaista ja tasapuolista kohtelua henkilökohtaisista ominaisuuksista, sukupuolesta, kulttuuritaustasta, äidinkielestä, syntyperästä tai maailmankatsomuksesta riippumatta. Oppilaalle taataan kokemus osallisuudesta ja häntä kuunnellaan ja arvostetaan kouluyhteisössä.

Vastuullisuus

Vastuullinen ihminen toimii oikein, arvostaa itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä. Hän kunnioittaa omaa ja toisten työtä, ottaa vastuuta kehittymisestään ja hyvinvoinnistaan. Hän tuntee omat rajansa, oikeutensa ja velvollisuutensa ja pyrkii toimimaan niiden mukaan.

Yhteisöllisyys

Yhteisöllä tulee olla yhteiset päämäärät ja toimintatavat. Yhteisön hyvinvoinnin edellytyksenä on ystävällinen kanssakäyminen. Sen toiminta on tavoitteellisesta ja oikeudenmukaista. Hyvinvoivassa yhteisössä on luottamuksen, avoimuuden ja keskinäisen kunnioittamisen ilmapiiri. Yhdessä toimimalla ja toiset huomioimalla luodaan toimintakulttuuri, jossa jokaisen on turvallista kehittyä ja kasvaa ihmisenä.

Hyvät tavat

Hyvillä tavoilla tarkoitetaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja kouluyhteisössä yhteisesti sovittujen ja arjen käytännöissä muovautuneiden käyttäytymissääntöjen noudattamista. Hyvät tavat perustuvat kohteliaaseen ja toista kunnioittavaan kanssakäymiseen myös ristiriitatilanteissa. Hyviä tapoja noudattamalla kouluarki toimii sujuvasti ja ystävällisesti.

Kulttuurinen moninaisuus

Hyvinkään perusopetuksen toiminta perustuu paikalliseen ja kansalliseen kulttuuriin. Oppilaita kasvatetaan sekä suomalaisen yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi, että osaksi

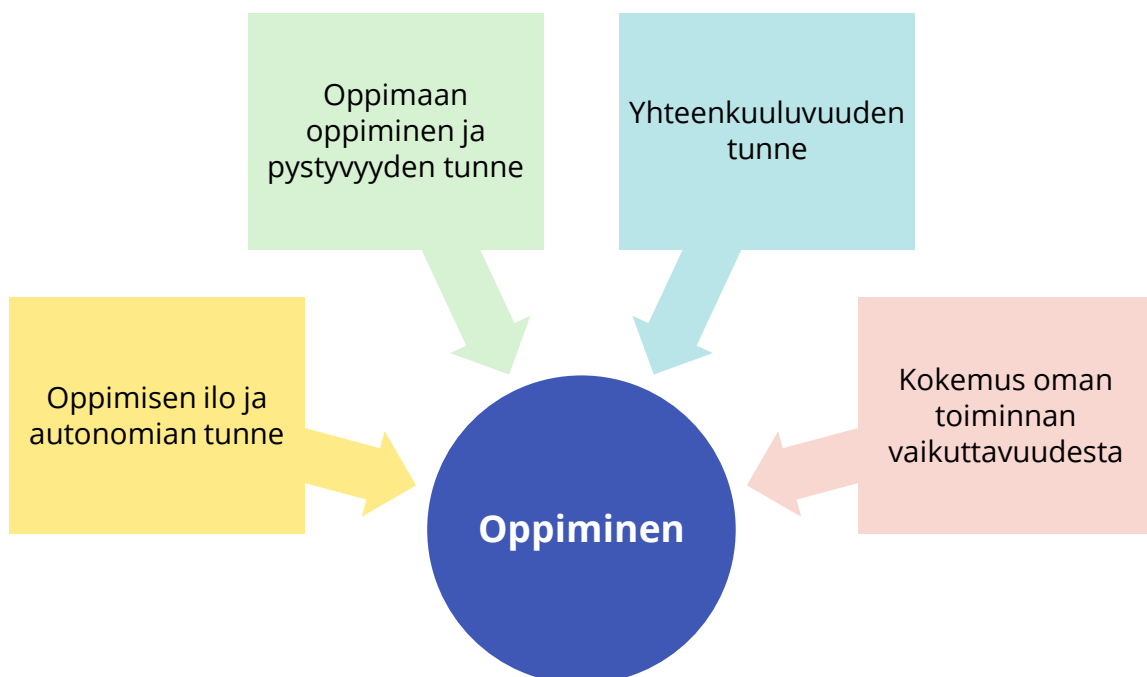
kansainvälistyvää maailmaa. Oppilasta ohjataan vahvistamaan omaa kulttuuri-identiteettiänsä sekä tutustumaan ja suhtautumaan kunnioittavasti ja avoimesti muihin kulttuureihin.

2.2. Arvoperustan toteutumisen seuranta ja arviointi

Jokaisessa Hyvinkään peruskoulussa käydään lukuvuosittain keskustelu Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja Hyvinkään perusopetuksen arvoperustasta. Oppilaiden, huoltajien ja opettajien yhteistyöllä kehitetään koulun toimintaa arvopohjan suuntaan. Oppilailla on mahdollisuus kertoa mielipiteensä mm. oppilaskuntatoiminnan kautta. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus keskusteluun koulutoimintakulttuurin mukaisesti.

2.3. Perusopetuksen oppimiskäsitys

Hyvinkäällä oppiminen nähdään koko koulu yhteisön yhteisenä päämääränä. Oppimista edistetään huomioimalla sekä tiedolliset että tunteelliset ja hyvinvointiin liittyvät tekijät. Antamalla oppilaalle positiivisia kokemuksia oppimisesta ja itsestä oppijana luodaan pohja kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Oppimisen ohjauksella pyritään lisäämään oppilaan sitoutumista ja kasvattamaan sinnikkyyttä.

<p>Oppimaan oppiminen ja pystyvyyden tunne</p> <p>Oppilaan oppimista tuetaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • luomalla positiivia kokemuksia oppimisesta ja itsestä oppijana • vaikuttamalla positiivisesti osaamiseen ja asenteisiin • lisäämällä sitoutumista oppimistehtävään • poistamalla uskomuksia, jotka haittaavat osaamisen kehittymistä • vahvistamalla taitoa ja tahtoa edetä sinnikkäästi työskennellen silloinkin, kun tehtävät ovat vaikeita • auttamalla ylittämään epäonnistumisen tuottamat pettymykset. 	<p>Yhteenkuuluvuuden tunne</p> <p>Koulua kehitetään</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppivana yhteisönä, joka kantaa vastuuta jokaisen jäsenensä hyvinvoinnista ja edistymisestä • luomalla avoin ja luottamuksellinen keskustelukulttuuri • ohjaamalla oppilasta ensimmäisestä luokasta alkaen jakamaan omaa osaamistaan • edistämällä yhteistä oppimisprosessia jokaisen luokka- ja kouluyhteisön jäsenen tietoja, taitoja ja ajattelua kehittämällä • edistämällä henkilökunnan keskinäistä vuorovaikutusta yhteisesti sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.
<p>Oppimisen ilo ja autonomian tunne</p> <p>Oppilasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjataan oman oppimisensa suunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa • kannustetaan sinnikkyYTEEN ja vastuun ottamiseen omasta oppimisprosessistaan • ohjataan toiminnalliseen oppimiseen • kannustetaan luokan ulkopuolella tapahtuvaan oppimiseen • autetaan oppimaan omia vahvuuksiaan käyttäen. 	<p>Kokemus oman toiminnan vaikuttavuudesta</p> <p>Opiskelu koetaan mielekkääksi ja merkitykselliseksi, jos</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppimisella on vaikutusta omaan elämään • se auttaa etenemään omien tavoitteiden suunnassa • se sisältää jotain henkilökohtaisesti merkittävää • se liittyy omiin kokemuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja harrastuksiin • se yhdistyy koulun ulkopuolella opittuun osaamiseen • se auttaa selkeyttämään omaa maailmankuvaa • se edistää kokemusta osallisuudesta.

2.4. Oppimiskäsityksen toteutumisen arviointi ja seuranta

Oppimiskäsityksen toteutumista arvioidaan vuosittain Hyvinkään peruskoulujen luku- vuosisuunnitelmien toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Huoltajien ja oppilaiden käsitykset kuullaan säännöllisesti tehtävillä kyselyillä.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 3 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet](#)

3.1. Laaja-alainen osaaminen

Hyvinkäällä koulut kirjoittavat laaja-alaisen osaamisen lukuvuosittaiset tavoitteet lukuvuosisuunnitelmiin.

Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen otetaan huomioon jokapäiväisessä koulutyössä ja opettajan tehtävänä on saattaa oppilas tietoisesti edistymisestään laaja-alaisessa osaamisessa. Opettaja kannustaa oppilaita työskentelyä ohjattaessaan toimimaan, ajattelemaan ja kokeilemaan taitojaan laaja-alaisesti ja hänen tulee antaa myös itse mallia laaja-alaisen osaamisen merkityksestä ja hyödyntämisestä. Yhteistyö oppilaiden ja opettajien kesken sekä koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa laajentaa ja syventää oppimista.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän ja niillä on useita liittymäkohtia toisiinsa:

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
- Monilukutaito (L4)
- Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)
- Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)
- Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Seitsemän laaja-alaista osaamiskokonaisuutta on jaettu osa-alueisiin. Jaon tarkoituksena on helpottaa opettajaa ja oppilasta sisällyttämään osaamiskokonaisuudet työskentelyyn ja varmistamaan, että laaja-alainen osaaminen edistyy.

Suunniteltaessa monialaisten oppimiskokonaisuuksien vuosiluokkasisältöjä huomioidaan jokainen seitsemästä laaja-alaisesta osaamiskokonaisuudesta. Osaamisalueista voidaan valita osa vuosiluokittain painotettaviksi.

Yleissivistävien tietojen ja taitojen saavuttamiseksi oppilasta ohjataan oppimaan oppimisessa ja oman työn ohjaamisessa. Nyky-yhteiskunnan tietotulvan jäsentämisessä keskeisellä sijalla ovat ajatteleva, tiedonhankintataidot, tieto- ja viestintäteknologian hallitseminen, kriittisyys sekä kyky etsiä olennaista tietoa. (L1, L4, L5)

Jokainen hyvinkääläinen esi- ja peruskoululainen osallistuu vuosittain Kulttuuripolkuun. Kulttuuripolun tarkoituksena on ammattimaisesti tuotetun kulttuuri- ja taidetarjonnan

tuominen osaksi perusopetusta. Kulttuuripolulla halutaan tarjota kaikille peruskoululaisille yhdenmukaiset mahdollisuudet osallistua säännöllisesti erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Kulttuuripolku-ohjelman kautta oppilas pääsee osallistumaan ohjatusti hyvinkääläisiin kulttuurikohteisiin. Vierailukäyntien oppisisällöt on suunniteltu kyseessä olevan luokkatason opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta ja ne tukevat opetuksen eheyttämistä. (L2, L4)

Yrittäjyyskasvatus painottuu Hyvinkäällä alakoulun 6. luokalla sekä yläkoulun 8. ja 9. luokilla. Kuudennella luokalla oppilasta ohjataan omien vahvuuksien tunnistamisessa ja vuorovaikutustaidoissa. Häntä kannustetaan oma-aloitteisuuteen ja ongelmanratkaisuun. Yläkoulussa painopiste on työelämään ja yrittäjyyteen tutustumisessa. (L6)

Kestävän elämäntavan edistäminen on lähtökohta kaikelle opetukselle. Oppilasta ohjataan arvostamaan ja ylläpitämään Hyvinkään vihreää kaupunkikulttuuria ja ymmärtämään Hyvinkäätä ympäröivän luonnon monimuotoisuuden arvo omalle hyvinvoinnille. Oppilasta ohjataan ymmärtämään ympäristön suojelun ja kestävän kehityksen mukaisen toiminnan merkitys sekä paikallisesti että globaalisti ja hänelle annetaan tietoa, joka auttaa omien ratkaisujen tekemisessä. (L3, L7)

4. Yhtenäinen perusopetuksen toimintakulttuuri

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 4 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Yhtenäinen perusopetuksen toimintakulttuuri](#)

4.1. Toimintakulttuurin painopisteet

Hyvinkäällä koulut täsmentävät lukuvuosisuunnitelmissaan oman toimintakulttuurinsa sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen.

Lukuvuoden lopulla arvioidaan tavoitteiden toteutumista sekä mietitään kehittämisedotukset seuraavalle lukuvuodelle. Yhdessä luotu koulun oma visio antaa hyvän peilauspinnan toimintakulttuurin kehittämislle.

Hyvinkään peruskoulujen toimintakulttuuri tekee toiminnasta tavoitteellista, tuo kouluun oppimisen ilon ja viihtyvyyden ilmapiirin, ylläpitää ja kehittää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vuorovaikutusta sekä lisää turvallisuuden tunnetta ja tulevaisuususkkoa.

OPSin perusteiden mukaista toimintakulttuuria kehitetään Hyvinkäällä pitkäjänteisesti, mikä vaatii onnistuakseen sitoutumista kaikilta kouluyhteisön jäseniltä.

Sekä perusopetuksen johtoryhmässä että koulujen johtoryhmissä käydään jatkuvaa keskustelua toimintakulttuurin kehittämisen periaatteista ja luodaan käytössä olevat resurssit huomioon ottaen edellytykset toimintakulttuurin kehittämislle.

Koulujen toimintakulttuuria kehitetään ja arvioidaan yhteistyössä myös oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisten muiden yhteistyötahojen kanssa.

4.2. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöjä kehitettäessä keskeisiä tavoitteita ovat

- viihtyvyys ja vuorovaikutus
- tarkoituksenmukaisuus
- turvallisuus
- monipuolisuus
- elämyksellisyys.

Hyvinkäällä koulujen opetustilat ja toimintakäytännöt pyritään muokkaamaan mahdollisimman helposti erilaisiin oppimistarpeisiin muunneltaviksi. Tavoitteena on, että jokainen koululainen voisi löytää tarvitessaan omalle oppimistyyliilleen sopivan paikan luokasta tai sen läheisyydestä, ja että oppiminen vuorovaikutuksessa muiden oppilaiden sekä opettajan kanssa mahdollistuu. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa jokaisen oppilaan on kehittymisen oppijana ja kouluyhteisönsä vaikutusvaltaisena jäsenenä.

Hyvinkään kulttuuri- ja liikuntapalvelujen tarjoamat palvelu- ja harrastuspaikat sekä Hyvinkään lähimetsät, kaupunkiluonto ja rakennettu ympäristö ovat luonteva osa peruskoululaisen oppimisympäristöä. Kulttuuripolku-ohjelma tuo keskeisimmät kulttuurikohteet oppimispaikoiksi ja tutustuttaa oppilaat kulttuuriyhteisöön. Tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen kehittämisen tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle kouluyhteisön jäsenelle pääsy digitaaliseen toimintaympäristöön tarpeen mukaan.

Opintoretkeä ja leirikouluja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan ja niiden järjestämisestä on laadittu erillinen ohjeistus.

Oppimisympäristöjä sekä niiden monipuolista käyttöä suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä sivistystoimen, koulun, kodin ja oppilaiden kesken.

4.3. Työtavat

Työtapoja valittaessa otetaan Hyvinkään perusopetuksessa huomioon

- oppimisen tavoitteet
- oppilaan yksilöllisyys
- yhteisöllisyys
- oppimisen ilon ja onnistumisen kokemusten tuottamien
- vaihtelevuus ja monipuolisuus
- tieto- ja viestintäteknologian käyttö.

Taito valita ja käyttää opetussuunnitelman perusteiden kriteereiden mukaisia työtapoja on osa opettajan ja koulun pedagogista osaamista ja edellyttää hyvää oppilaan tuntemusta ja oppiaineen hallintaa. Työtapoja on syytä kehittää yhteistyössä koko kouluyhteisön kanssa.

Monipuolisten työtapojen käyttö on olennainen osa opettajan ammattitaitoa oppimisen ohjaajana. Työtavan valintaan vaikuttavat sekä yksittäisen oppilaan että koko opetusryhmän tarpeet ja oppimistyylit.

Oppilaan vastuu omasta oppimisestaan kasvaa oppimistaitojen kehittymisen myötä, joten hänen oikeutensa vaikuttaa työtapojensa valintaan tulee myös lisääntyä.

4.4. Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Kaikki lukuvuoden aikana toteutettaviksi suunnitellut oppimiskokonaisuudet kirjataan Hyvinkäällä koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Oppiaineiden välinen yhteistyö muodostaa monialaisen oppimiskokonaisuuden, kun

- se perustuu opetussuunnitelman oppimiskäsitykseen ja tavoitteisiin
- siinä on mukana vähintään kaksi oppiainetta
- se on suunniteltu yhteistyössä oppilaiden kanssa jonkin ilmiön tai tiedonaloja yhdistävän asian oppimiseksi

- monialaisen oppimiskokonaisuuden pitää olla kestoaltaan vähintään 12 tuntia. Yhteensä lukuvuoden aikana toteutetuista monialaisista oppimiskokonaisuuksista pitää tulla oppilaan vuosiviikkotuntimäärän verran tunteja.

Hyvinkäällä koulu suunnittelee ja kirjaa lukuvuosisuunnitelmaansa vähintään yhden monialaisen oppimiskokonaisuuden jokaiselle vuosiluokalle. Monialainen oppimiskokonaisuus voidaan suunnitella joko yhdelle vuosiluokalle tai useamman vuosiluokan yhteistyönä toteutettavaksi. Oppilaat otetaan mukaan oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen suunnitteluun jättämällä tilaa heidän omille pohdinnoilleen, mielipiteilleen ja ideoilleen. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia suunniteltaessa otetaan huomioon, että jokainen oppiaine ja jokainen opettaja on mukana jossakin koulussa toteutettavassa oppimiskokonaisuudessa lukuvuosittain.

Koulussa määritellään oppiainekohtaisesti, mitkä vuosiluokan oppimisen tavoitteista sisältyvät monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin, ja miten ne arvioidaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi oman työskentelynsä ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaalle ja huoltajalle kerrotaan monialaisen oppimiskokonaisuuden arvioinnin kohteet ja tavat ennen oppimiskokonaisuuden aloittamista. Arviointi suunnitellaan siten, että se sisältää itsearviointia, vertaisarviointia ja opettajan antamaan arviointia sekä oppimisesta että työskentelytaidoista. Tämä arviointi on osa oppiaineen lukuvuoden aikana tehtävää arviointia ja se vaikuttaa omalta osaltaan lukuvuositodistuksen ko. oppiaineen arviointiin.

Oppimiskokonaisuuksia rakennettaessa koulujen on hyvä kartoittaa mahdollisuus hyödyntää koulun yhteistyökumppaneita ja miettiä, miten koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt voidaan ottaa käyttöön.

Kulttuuripolku-vierailu voidaan liittää osaksi vuosiluokan monialaista oppimiskokonaisuutta tai oppimiskokonaisuus voidaan rakentaa Kulttuuripolku-tarjonnan ympärille.

Koulut voivat rakentaa monialaisen oppimiskokonaisuuden myös opetussuunnitelman liitteenä olevan monialaisten oppimiskokonaisuustaulukon pohjalta. Nämä kokonaisuudet on suunniteltu väljiksi, jotta kouluilla olisi mahdollisuus muokata ne aiheiltaan omaan toimintakulttuuriinsa sopiviksi ja toteuttaa omia painotuksia ja näkökulmia oppimiskokonaisuutta rakentaessaan. Liitteeseen kirjatut monialaiset oppimiskokonaisuudet on laadittu siten, että yhteisen ilmiön ympärille rakennetun oppimiskokonaisuuden toteuttaminen usean eri vuosiluokan yhteistyöllä on mahdollista.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

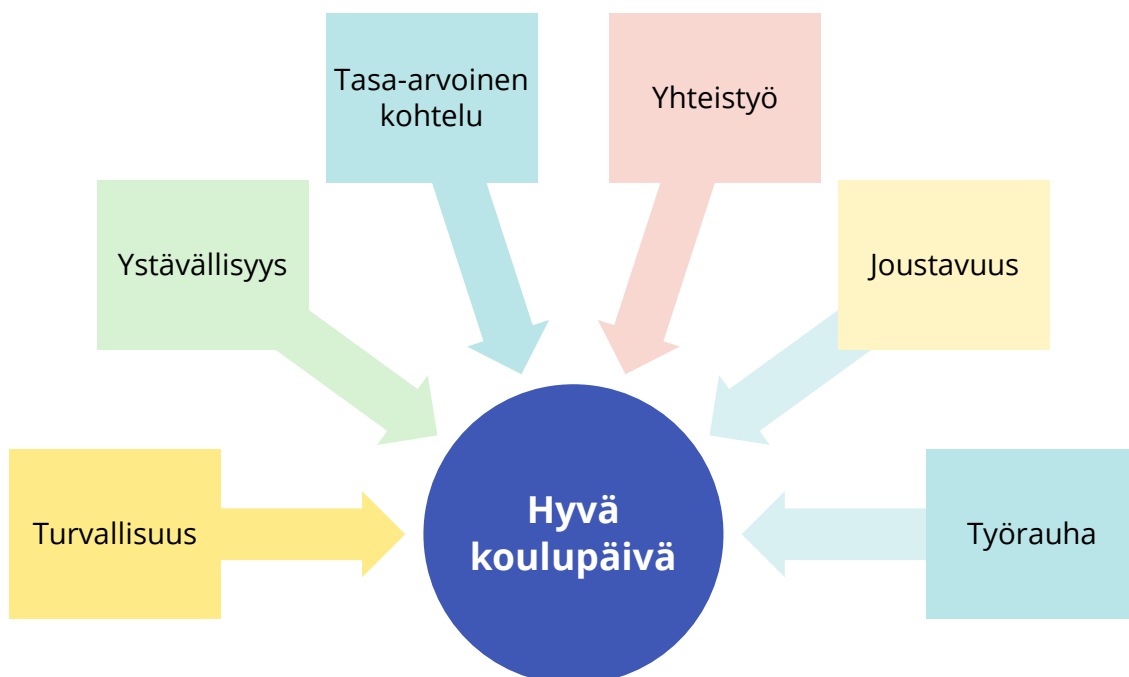
Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 5 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen](#)

Kaiken tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Hyvä ja turvallinen koulupäivä luodaan kaikkien perusopetuksessa työskentelevien yhteistyöllä. Hyvinkäällä tavoitteena on, että jokainen oppilas tulee mielellään kouluun ja oppimisympäristö luo mahdollisimman hyvät puitteet hänen oppimiselleen ja kasvulleen ja kehitykselleen. Oppilaille tehdyn kyselyn mukaan hyvän koulupäivän tavoite toteutuu, kun onnistumme luomaan toimintakulttuurin, joka vahvistaa turvallisuutta, ystävyyttä, tasa-arvoista kohtelua, yhteistyötä, joustavuutta ja työrauhaa. Koulun toimintakulttuurin luomisessa ovat mukana oppilaat, huoltajat, opettajat, rehtori sekä opiskelu- huolto ja sivistystoimi.

5.1.1. Yhteisen vastuun jakaminen

Oppilas

- yhteisten sääntöjen ja sopimusten noudattaminen
- ystävällinen ja reilu käytös kaikkia kohtaan
- omasta koulutyöstä huolehtiminen

Huoltaja

- lapsen koulunkäynnin tukeminen ja oppimaan kannustaminen
- kasvattaminen kotona
- oppivelvollisuuden suorittamisesta huolehtiminen

Opettaja

- opetussuunnitelman mukainen oppilaan ja oppilasryhmän opettaminen, ohjaaminen ja tukeminen
- koulun toimintakulttuuriin sitoutuminen
- yksittäisen oppilaan, opetusryhmän ja työyhteisön jäsenten oikeudenmukainen ja kunnioittava kohtelevminen
- oppilaan ja oppilasryhmän oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin havainnoiminen ja edistäminen
- koulunkäyntiin liittyvien ongelmien ennaltaehkäisy, tunnistaminen ja tuen tarpeen määrittäminen
- pedagogisten ratkaisujen tekeminen

Rehtori

- koulutyön järjestäminen koulussa opetussuunnitelman mukaisesti
- koulun toiminnasta ja sen laadusta ja turvallisuudesta vastaaminen
- Kouluuyhteisö
- oppimista ja hyvinvointia tukevan toimintakulttuurin kehittäminen ja ylläpitäminen
- kouluuyhteisön ja sen yksittäisen jäsenen hyvinvoinnin havainnoiminen ja edistäminen

Opiskeluhoolto

- yksittäisen oppilaan koulunkäynnin ja hyvinvoinnin tuen järjestäminen yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja opettajan kanssa
- opetusryhmän hyvinvoinnin tukeminen

Sivistystoimi

- perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistaminen
- toiminnan avoimuuden varmistaminen
- oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluuyhteisön hyvinvoinnin turvaaminen

- resurssien oikeudenmukainen jakaminen

5.1.2. Oppilaiden osallisuus

Oppilaan osallisuus perustuu YK:n Lasten oikeuksien sopimukseen, jonka mukaan lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä kaikissa häntä koskevissa asioissa ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

Oppilaiden vaikuttamisen kanavia

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus osallistua oman koulutyönsä ja oppimisryhmänsä työskentelyn suunnitteluun ja arvioimiseen.

Oppilaat pääsevät vaikuttamaan koulun toimintaan sekä omissa oppimisryhmissään että osallistumalla oppilaskuntatyöskentelyyn. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Oppilaskunnan keskuudestaan valitsema oppilasraati tai oppilaskunnan hallitus kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan näkemyksistään ja tekemään ehdotuksia koulun toimintakulttuurin kehittämiseksi. Oppilaskuntatyöskentelystä vastaa tehtävään valittu opettaja.

OPPILAAN OSALLISUUDEN POLKU HYVINKÄÄLLÄ

Oppilaan kuuleminen tapahtuu	Oppilaan ajatukset otetaan huomioon	Oppilas otetaan mukaan päätöksentekoon
<ul style="list-style-type: none"> • osana jokapäiväistä koulutyötä ja siihen sitoutuu koko kouluyhteisö • rakentamalla aktiivinen vuorovaikutussuhde oppilaan ja opettajan ja/tai koulun muun aikuisen välille • oppilaan puhetta kuulemalla, mutta myös ilmeitä ja eleitä havainnoimalla 	<ul style="list-style-type: none"> • luomalla oppilaalle turvallisia ikä- ja kehitystason mukaisia tilanteita ilmaista omia näkemyksiä • rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteensä ja toiveensa ja antamalla niille arvo • harjaannuttamalla oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan hyvän tavan mukaisesti erilaisilla tavoilla • luomalla oppilaalle kokemus osallisuudesta ottamalla hänen mielipiteensä osaksi päätöksentekoa. 	<ul style="list-style-type: none"> • luomalla tilanteita, joissa oppilailla on mahdollista osallistua aktiivisesti päätöksentekoon • antamalla oppilaille valtaa ja vastuuta suhteessa ikä- ja kehitystasoonsa • kehittämällä toimintaa oppilaiden aloitteiden ja mielipiteiden suuntaan.

5.1.3. Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Opetushallitus on antanut muutosmääräyksen (OPH-523-2023) koskien poissaolojen ehkäisemistä sekä poissaolojen suunnitelmallista seuraamista ja niihin puuttumista. Määräykset ovat voimassa 1.8.2023 alkaen.

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan tasolla.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua varten voidaan paikallisesti laajentaa esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhoolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhoolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuuluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhooltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

5.1.4. Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

5.1.5. Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyyt ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia opiskeluhoollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana.

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Hyvinkäällä on otettu käyttöön Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa -malli, joka on toteutettu osana Sitouttavan kouluyhteistyön (Sitko) -hanketta 2021–2023. Mallissa on kuvattu kouluun kiinnittymisen tuki, poissaolojen ennaltaehkäisyn tavoitteet ja sisällöt

sekä suunnitelmallisen seurannan ja puuttumisen yhteiset periaatteet. Malli sisältää yhteiset toimintatavat poissaolojen seuraamiselle, roolit ja vastuut, yhteistyömuodot sekä puuttumisen ja seurannan kannalta keskeiset menetelmät.

Suuri osa oppilaiden poissaoloista liittyy arkisiin tilanteisiin ja sairastamiseen. Koulunkäynnissä voi ilmetä myös haasteita ja poissaoloja voi kertyä muistakin syistä. Jos oppilas on usein poissa, haasteet oppimisessa ja koulunkäynnissä voivat kasvaa. Poissaoloja seurataan säännöllisesti, jotta muutokset lapsen voinnissa tai muu tuen tarve voidaan huomata mahdollisimman varhain. On tärkeää selvittää poissaolojen todellisia syitä lasta ja perhettä kuunnellen. Kodin ja koulun säännöllinen yhteydenpito tukee lapsen hyvinvointia ja yhteisten ratkaisujen löytymistä oppilaan koulunkäynnin tukemiseen. Poissaolojen tuntirajat on määritelty lakisääteisen oppitunnin pituuden mukaan.

5.2 Yhteistyö

5.2.1. Kodin ja koulun yhteistyö

Laadukkaaseen perusopetukseen kuuluu kodin ja koulun välinen yhteistyö, joka perustuu kasvatuskumppanuuteen. Yhteistyön tulee perustua kuulemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen sekä keskinäiseen vuoropuheluun. Kodin ja koulun välinen yhteistyö on tärkeää heti ensimmäisestä koulupäivästä lähtien, jotta oppilas tuntisi olonsa hyväksi ja turvalliseksi. Hyvällä yhteistyöllä voidaan vaikuttaa luokan ja koulun ilmapiiriin sekä koulutyön tuloksiin.

Wilma – sähköinen reissuvihko

Hyvinkäällä kodin ja koulun välisen tiedon jakamiseen käytetään pääsääntöisesti Wilma-ohjelmaa. Wilma toimii tiedotusvälineenä kaikessa yksittäistä oppilasta, opetusryhmää, koulu yhteisöä tai koko perusopetusta koskevassa viestinnässä. Wilmasta löytyvät myös oppilaan koulunkäyntiin liittyvät lomakkeet. Opettaja antaa Wilman kautta huoltajalle tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä ja mahdollisista poissaoloista.

Henkilökohtaiset tapaamiset

Luokanopettaja/luokanvalvoja/muu lasta opettava opettaja kutsuu oppilaan ja huoltajan henkilökohtaiseen keskusteluun oppilaan oppimiseen ja kasvuun liittyvistä asioista

- perusopetuksen nivelvaiheissa
- kun opettaja aloittaa uuden luokan luokanopettajana
- kun oppilas siirtyy hänen vastuuluokalleen kesken lukuvuoden
- oppimisen arviointikeskusteluun marras–helmikuussa
- opettajan harkinnan mukaan silloin, kun oppilas, huoltaja ja/tai opettaja pitävät tapaamista oppilaan koulunkäynnin kannalta tarpeellisena.

Huoltajan toiveesta keskusteluun voi osallistua myös muita koulun henkilöstöön kuuluvia tai oppilaan asioita hoitavia henkilöitä. Tapaamisen yhteydessä voidaan käydä HOJKS-keskustelu, mikäli näin perheen kanssa etukäteen sovitaan.

Henkilökohtaiset tapaamiset järjestetään pääsääntöisesti virka-aikaan. Mikäli huoltaja ei vastaa kutsuun tai saavu sovittuun tapaamiseen, opettajan velvollisuus on toistaa kutsu. Mikäli tapaamista ei toisellakaan kerralla saada järjestetyksi, opettajan velvollisuus kutsua huoltaja tapaamiseen raukeaa.

Tapaaminen huoltajan kanssa voidaan järjestää myös huoltajan tai muun tahon pyynnöstä opettajan harkinnan mukaan.

Vanhempainillat ja muut yhteistyötilaisuudet

Koulut järjestävät lukuvuoden aikana erilaisia tilaisuuksia, joissa keskustellaan huoltajien kanssa koulun toimintaan ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Tilaisuuksiin voidaan kutsua myös ulkopuolisia asiantuntijoita ja ne voivat olla luennonomaisia.

Yhteistyötilaisuuksien tavoitteena on

- tarjota huoltajille mahdollisuus tutustua koulun arkeen ja osallistua opetussuunnitelman mukaiseen koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa
- pohtia yhteistä arvopohjaa
- edistää huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta.

Kodin ja koulun yhteistyötilaisuuksia annetaan huoltajille tietoa ja kuullaan heidän kannanottojaan mm.

- opetussuunnitelmasta
- oppimisen tavoitteista
- oppimisympäristöstä ja työtavoista
- oppimisen tuesta ja opiskeluhuollon toiminnasta
- arvioinnista ja todistuksista
- opiskeluun liittyvistä valinnoista
- koulun tapahtumista (esim. juhlat, teemapäivät)
- koulupolun nivelvaiheista.

Vanhempainyhdistykset

Koulujen omat vanhempainyhdistykset toimivat itsenäisinä kodin ja koulun yhteistyötä edistävinä yhdistyksinä. Ne tukevat koulun opetus- ja kasvatustyötä, järjestävät tapahtumia ja tarjoavat huoltajille kanavan seurata ja kehittää koulun toimintaa.

Vanhempainverkko on koulujen vanhempainyhdistyksien muodostama yhteistyöelin.

5.2.2. Koulun sisäinen yhteistyö

Koulun sisäisen yhteistyön tavoitteena on koulun toimintakulttuurin kehittäminen ja siihen liittyvien juhlien ja muiden yhteisten tapahtumien järjestäminen. Yhteistyöllä voidaan kouluissa suunnitella ja toteuttaa mm. samanaikaisopetusta, oppiaineiden välistä eheyttämistä, monialaisia oppimiskokonaisuuksia, koulun yhteisiä tapahtumia, oppimisen arviointia ja opiskeluhuollon käytänteitä. On tärkeää varmistaa, että jokainen opettaja ja oppilas pääsee yhteistyöstä osalliseksi.

5.2.3. Koulujen keskinäinen yhteistyö

Koulujen keskinäisen yhteistyön tavoitteena on Hyvinkään perusopetuksen yhtenäistäminen ja osaamisen jakaminen ja kehittäminen koulujen omaleimaisuutta kunnioittaen. Eri koulujen opettajien yhteistyönä kehitetään oppiaineiden vuosiluokkakokonaisuuksia ja työtapoja, suunnitellaan ja jaetaan oppimateriaalia sekä vahvistetaan omaa osaamista. Yli koulurajojen tehtävää yhteistyötä voivat kehittää ja toteuttaa yksittäiset opettajat keskenään tai sitä voidaan järjestää opetustoimen tai rehtoreiden aloitteesta.

5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Hyvinkäällä on laadittu koulujen yhteinen suunnitelma ojentamis- ja kurinpito- ja turvaamisen toteuttamisesta, jota noudattamalla koulu varmistaa toimintatapojensa laillisuuden ja yhdenmukaisuuden sekä oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun. Koulu voi halutessaan tehdä omat täydentävät ojentamis- ja kurinpitokeinojen ohjeensa, jotka kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

5.4. Opetuksen järjestämistapoja

5.4.1. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään Hyvinkäällä osana opetusta, täydentämään opetusta tai mahdollistamaan opetuksen järjestäminen poikkeustilanteissa.

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta voidaan käyttää kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja toteutettaessa oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytettäessä pyritään kohti samoja perusopetuksen OPSin tavoitteita ja sen käyttöä ohjaavat samat periaatteet kuin muutakin opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen järjestämisestä vastaa opetuksen järjestäjä. Opetuksen käytännön toteuttamisessa käytetään sellaisia ajantasaisia välineitä ja teknisiä ratkaisuja, joita kulloinkin on käytettävissä.

Hyvinkäällä voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää etäyhteyksiä opetuksessa esimerkiksi seuraavasti:

- oppilaan opetusta ei syystä tai toisesta voida järjestää koululla (matka, sairaus, väliaikainen koulusta erottaminen)

- etäopetus on oppilaan opiskelemaan oppiaineen opetuksen kannalta tarkoituksenmukaisin ratkaisu (esim. oman uskonnon tai oman äidinkielen opetus, oppilaan yksilölliset tarpeet)
- valinnaisten aineiden tarjontaa monipuolistetaan
- koulujen välistä yhteistyötä tehostamaan
- oppimisympäristöä laajennetaan ja monipuolistaan
- kansainvälisten verkostojen luodaan ja ylläpidetään.

5.4.2. Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Hyvinkäällä yksittäinen oppilas voi edetä eri oppiaineiden opinnoissa vuosiluokkiin jae-
tun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Asiasta tehdään perusopetus-
lain perusopetusasetuksen 11 § (3. momentin säännös) mukainen hallintopäätös.

Vuosiluokkiin sitomatonta opetusta hyödynnetään Hyvinkäällä pääsääntöisesti opinto-
jen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana sekä niille oppilaille, joiden opetussuun-
nitelman mukainen eteneminen vuosiluokalta toiselle ei muuten syystä tai toisesta to-
teudu. Vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua voidaan perusteelliseen moniammatilliseen
harkintaan pohjautuen käyttää myös lahjakkaan oppilaan opiskelua tukevana toiminta-
mallina.

Oppilaan tuntijako on sen vuosiluokan mukainen, jota oppilas käy.

Vuosiluokkiin sitomaton opetus on mahdollista toteuttaa omassa lähikoulussa.

Yleisen tai tehostetun tuen piirissä opiskelevan oppilaan oma opinto-ohjelma kirjataan
oppimissuunnitelmaan. Mikäli oppilas saa opiskeluunsa erityistä tukea, oma opinto-oh-
jelma kirjataan HOJKSiin.

5.4.3. Yhdysluokkaopetus

Hyvinkäällä on mahdollista järjestää opetus yhdysluokilla vuorokurssiperiaatteella, mi-
käli on oletettavissa, että yhdysluokkaopetus on kyseisellä koululla tai kyseessä olevalla
luokalla vähintään kahden lukukauden mittainen ratkaisu eikä vuorokurssiopetus vaa-
ranna yksittäisen oppilaan vuosiluokkatavoitteiden saavuttamista opintojen edetessä.

5.4.4. Joustava perusopetus (JOP)

Perusopetuksen johtaja päättää joustavan perusopetuksen toiminnan laajuudesta vuo-
sittaisen tarpeen ja resurssien mukaan.

Joustavan perusopetuksen luokalle voidaan Hyvinkäällä ottaa kymmenen oppilasta ja
sen toiminnasta vastaavat opettaja ja ohjaaja. Opetus järjestetään pienryhmämuotoi-
sesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä
sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen. Tavoitteena on perusopetuksen päättötodis-
tuksen saaminen ja sijoittuminen toisen asteen opintoihin.

JOPO-luokkien oppilaiden tilannetta tarkastellaan säännöllisesti tapaamisissa, joissa on paikalla luokan henkilökunnan lisäksi rehtori ja erityisopetuksen koordinaattori. Tapaamiset sovitaan lukuvuoden aluksi ja niiden tarkoituksena on seurata oppilaiden edistymistä ja luokan yleistä tilannetta. Mikäli oppilaalla on koulupsykologin tai koulukuraattorin asiakkuus, se jatkuu samalla työntekijällä joustavan perusopetuksen aikana.

Päätöksen joustavaan perusopetukseen pääsystä tekee perusopetuksen johtaja. Samalla oppilaalle tehdään päätös vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta. Toisinaan JOPO-luokan oppilaat saattavat saada päättötodistuksen jo ennen lukuvuoden päättymistä. Tällöin voi olla mahdollista saada JOPO-paikka myös kesken lukuvuoden. Asiasta täytyy olla yhteydessä erityisopetuksen koordinaattoriin.

JOPO-luokalle siirtyvän oppilaan opinnoista täytetään lähikoulussa. Opettajan käsikirjan liitteenä oleva taulukko oppilaan suorittamista opinnoista.

Haku JOPO-luokalle

- Joustavaan perusopetukseen haetaan oppilaan, perheen ja oman kotikoulun yhteisestä päätöksestä perusopetuksen 7. tai 8. vuosiluokalla. Paikkoja jaettaessa etusijalla ovat 8.-luokkalaiset.
- Luokanvalvoja, oppilaanohjaaja, koulukuraattori, koulupsykologi tai rehtori keskustelee JOPOsta kiinnostuneen nuoren ja hänen perheensä kanssa.
- Joustavaan perusopetukseen haetaan toimittamalla ohjeiden mukaan täytetty Joustava perusopetus -hakulomake omalle koululle helmikuun loppuun mennessä.
- Koulu täyttää hakemuksen liitteeksi taustatietolomakkeen ja toimittaa hakemuksen liitteineen erityisopetuksen koordinaattorille.
- Hakemusten perusteella nuoret huoltajineen kutsutaan haastatteluun, jossa JOPO-toimintaa esitellään ja kartoitetaan mahdollisuus JOPO-luokalle siirtymiselle.
- Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan ja hänen huoltajiensa tekemän hakemuksen sekä haastattelun perusteella. Erityisopetuksen koordinaattori, JOPO-toiminnasta vastaavat rehtorit ja JOPO-ryhmien opettajat tekevät yhteistyössä lopulliset opiskelijavalinnat ja ryhmäsijoitukset.

Hakemus ja hakemuksen täyttöohjeet sekä tarkat hakuohjeet löytyvät [Hyvinkää.fi/perusopetus-sivuilta](https://www.hyvinkaa.fi/perusopetus-sivuilta).

5.4.5. Oppilaiden opiskelu sairaalajaksojen aikana

Sairaalajaksojen aikana opiskelu toteutetaan pääsääntöisesti oman koulun opettajien antamien ohjeiden ja tehtävien mukaisesti. Opettajan tulee tehtäviä antaessaan varmistaa, että oppilas kykenee niistä suoriutumaan. Sairaalajakson jälkeen oppilaalle annetaan tavoitteiden mukaiseen etenemiseen riittävä tuki.

5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

5.5.1. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Hyvinkäällä koulujen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävät pääasiassa kolmannen sektorin toimijat. Hyvinkään kaupungin sivistystoimi koordinoi ja vastaa toiminnasta sekä päättää sen laajuuden. Toimintaa pyritään järjestämään kaikissa niissä toimipaikoissa, joihin hakijoita on vähintään kymmenen.

Aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta erityisen tuen piirissä opiskeleville. Aamupäivätoimintaa järjestetään noin klo 7–10 ja iltapäivätoimintaa noin klo 12–16 (17), koulujen työpäivinä, ei kuitenkaan lauantaisin. Oppilaat otetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan huoltajan hakemuksen perusteella perusopetuksen johtajan päätöksellä. Iltapäivätoiminta on kaupungille vapaaehtoista ja siitä peritään maksu.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään lisäksi niille oppilaille, joiden erityishuoltosuunnitelmaan se on kirjattu. Tämä toiminta on maksutonta ja sen järjestäminen perustuu erityishuoltolakiin.

5.5.2. Nuorisopalvelut

Perusopetuksen ja nuorisopalveluiden yhteistyöllä pyritään hyvinkääläisten nuoren kasvun kokonaisvaltaiseen tukemiseen. Suunnitelmallinen yhteistyö alkaa ala- ja yläkoulun nivelvaiheessa ja sen tavoitteena on tuoda nuorisotyöllistä ja moniammatillista näkökulmaa nuoren arkeen myös koulussa. Nuorisopalveluiden tavoitteena on kohdata nuoria erilaisissa toimintaympäristöissä ja olla turvallisia, ohjaavina aikuisina nuorten elämässä. Nuorisotyön vahvuutena on erilaisten ryhmien kanssa toimiminen, osallisuuden edistäminen, joustavuus ja nopea reagointi nuoren elämän tilanteisiin.

Nuorisopalvelut kouluille

- Päihdekupla: osallistava päihdevalistusmenetelmä kuudesluokkalaisille
- Seiskojen ryhmäytys: ryhmäyttävä rastirata uusille seiskaluokille
- Ysiltä elämään -tapahtuma: toiminnallinen vapaa-ajan palveluiden esittely yhdeksäsluokkalaisille

Lisäksi Nuorisopalvelut tarjoaa kohdennettuja palveluja kerho- ja pienryhmätoimintaan ja tukea koulujen välituntitoiminnan kehittämiseen. Erityisnuorisotyöntekijät tekevät tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon ja erityisluokkien kanssa ja osallistuvat kutsuttaessa koulujen yhteisöllisiin opiskeluhuoltoryhmiin. Nuorisotiloja voi myös hyödyntää kouluaikana erilaisina oppimisympäristöinä.

5.5.3. Kulttuuripalvelut

Hyvinkäällä perusopetuksen ja kulttuuritoimen yhteistyö ilmenee parhaiten yhteistyönä suunnitellussa ja toteutetussa Kulttuuripolku-kokonaisuudessa, jonka sisällöstä paikalliset kulttuurintuottajat tuottavat suurimman osan. Kulttuuritoimi jakaantuu itsenäisiin toimijoihin, joista jokainen tarjoaa palveluitaan perusopetuksen käyttöön.

5.5.4. Kirjastopalvelut

Hyvinkäällä kirjasto on olennainen osa koulujen tiedonhankintaopetusta ja kulttuurikasvatusta. Kirjasto tukee oppilaiden omaehtoisen lukuharrastuksen herättämistä ja kehittämistä. Koululaisryhmät voivat vieraila kirjastoissa ohjatulla käynnillä tai itsenäisesti lainaamassa. Hyvinkään kirjastot tarjoavat oppilasryhmille ja yksittäisille oppilaille muun muassa seuraavia palveluja:

Kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus

- tutustutaan kirjaston osastoihin ja toimintoihin
- esitellään kirjaston eri aineistot
- opetellaan etsimään hyllystä aineistoa
- opetellaan käyttämään kirjaston aineistotietokantaa
- annetaan vinkkejä tiedonhakuun internetissä ja tutustutaan tiedonlähteiden luotettavuuden arviointiin.

Kirjavinkkaus ja lukemaan innostaminen

- vinkkauksessa kirjastonhoitaja innostaa oppilaita lukemaan kaikenlaisia kirjoja, erityisesti kaunokirjallisuutta
- Kirjavinkkarin voi tilata koululle tai koululuokka voi tulla kirjastoon vinkkaukseen.

Kirjasto oppimisympäristönä

- luokat ja oppilaat voivat tulla työskentelemään itsenäisesti kirjastoon
- käyntiin voi yhdistää myös tiedonhaun opetusta tietystä aiheesta.

Kirjapaketit

- luokkaan voi tilata koulusarjan tai sekalaisen pulpettikirjapaketin
- paketin voi pyytää koostamaan haluamastaan temasta tai genrestä.

5.5.5. Liikuntapalvelut

Hyvinkään kaupungin liikuntapalvelut huolehtii koulujen kenttien vuodenajan mukaisesta kunnosta ja ylläpitää ulkoilureittejä. Opetuspalveluiden ja liikuntapalveluiden clearing-sopimuksella kaikki kaupungin liikuntapaikat ovat kouluaikoina koulujen käytettävissä. Myös Villa Parkia sekä Villatehtaan Takomoa ja Wanhaa Areenaa on päivisin mahdollista varata koulukäyttöön.

Liikuntapalvelut vastaa alaluokkien (1–6) uimaopetuksen järjestämisestä. Jokaiselle koululle varataan uintijaksot syys- ja kevätlukukaudella. Uimalakäynneillä alakoululaisten uimaopetuksesta vastaa uimaopettaja ja valvonnasta luokanopettaja. Sveitsin uimala on laatinut kouluille lähetettävät ohjeet uimalakäynneille. Koululaisten uimaopetuksen tavoitteena on saada kaikki hyvinkääläiset lapset uimataitoisiksi.

Liikuntapalvelut järjestää peruskouluikäisille lapsille ja nuorille kerhotoimintaa ja koulujen loma-aikoina ohjattua liikuntaa sekä kesäisin uimakouluja. Kesällä liikuntapalvelut on mukana leirien järjestämisessä yhteistyötahona tarjoten olosuhteita ja markkinointiapua.

Liikuntapalvelut koordinoi valtakunnallista Liikkuva koulu -ohjelmaa. Tarkoituksena on lisätä liikuntaa koulupäivään ja vähentää istumista jokaisessa peruskoulussa.

5.5.6. Hyvinkään seurakunta

Yhteistyö Hyvinkään seurakunnan kanssa koostuu seurakunnan tarjoamista päivän-avauksista, uskonnollisista tilaisuuksista ja toimituksista sekä oppituntiyhteistyöstä. Yhteistyötä suunniteltaessa ja järjestettäessä molemmat osapuolet sitoutuvat noudattamaan yhteistyössä laadittua toimintaohjetta perusopetuksen ja Hyvinkään seurakunnan välisestä yhteistyöstä. Toimintaohje on laadittu voimassa olevan lainsäädännön mukaiseksi.

Huoltajalla on vastuu lapsensa uskontokasvatuksesta ja koulun tehtävänä on selvittää huoltajalta, osallistuuko hänen lapsensa uskonnollisiin tilaisuuksiin, joita koulussa järjestetään yhteistyössä seurakunnan kanssa.

5.5.7. Poliisi

Poliisi toimii koulussa tehtävän laillisuuskasvatuksen tukena. Poliisin koululaisten kanssa tekemän työn tavoitteena on rikollisuuden ennaltaehkäisy ja oppilaiden kokonaisturvallisuuden lisääminen.

Oppilaan kouluaikana tekemistä lainrikkomuksista ilmoitetaan tarvittaessa poliisille asian selvittelyä varten. Poliisi päättää mahdollisesta esitutkinnan aloittamisesta. Poliisi voidaan tarpeen vaatiessa kutsua asiantuntijajäsenenä opiskeluhoitoryhmän kokoukseen tai muuhun oppilaan asioita käsittelevään neuvotteluun. Lisäksi poliisi koordinoi ankkuritoimintaa, joka kohdistuu varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisissa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta sekä nuorisotoimesta. Tiimi tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea ja tarvittaessa ohjata avun tai tuen piiriin.

5.5.8. Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria.

Kerhotoiminnan tavoitteena on

- kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen
- mahdollisuuden antaminen sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja yhteisöllisyyteen kasvamiseen
- mahdollisuuden antaminen onnistumisen ja osaamisen kokemukseen
- luovan toiminnan ja ajattelun kehittäminen
- lasten ja nuorten kannustaminen tuottamaan omaa kulttuuriaan
- harrastuneisuuden tukeminen ja edistäminen
- matalan kynnyksen harrastustoiminnan edistäminen.

Kerhotoimintaa koordinoi ja kehittää sivistystoimi. Kerhotoiminnan tarjonnan laajuus suunnitellaan keskitetysti vuosittain käytettävissä olevan määrärahan puitteissa koulujen tilanteet tasavertaisesti huomioiden. Koulut järjestävät kerhoja opetustoimen kerho-
tuntiresurssilla ja käyttämällä koulun omaa tuntikehystä.

Kerhotoiminta on oppilaalle vapaaehtoista ja sillä voidaan täydentää aamu- ja iltapäivätoimintaa. Koulun kerhot täytetään ensisijaisesti oman koulun oppilaille, mutta oppilas voi osallistua myös muun kuin oman koulunsa kerhoon, mikäli kerhossa on tilaa. Koulut tiedottavat lukuvuoden alussa kerhotarjonnastaan oppilaille ja huoltajille ja ohjeistavat, miten kerhoihin voi hakea sekä kirjaavat kerhotoiminnan lukuvuosisuunnitelmaansa.

Kaupungin Ossi-intranetistä on rehtoreille ja opettajille suunnattu tarkka ohjeistus kerhotoiminnan järjestämisestä koululla.

5.5.9. Koulun kirjastotoiminta

Kouluissa on omia oppilaskirjastoja, joiden tarjonnasta ja toiminnasta koulut vastaavat itse. Kirjastotoiminnalla pyritään ohjaamaan oppilaita lukuharrastuksen äärelle sekä kehittymään monipuolisesti luku- ja tiedonhankintataidoissa. Koulun kirjastotoiminnasta vastaa tehtävään valittu opettaja.

5.5.10. Kouluruokailu

Kouluruokailun tavoitteena on tarjota kaikille oppilaille jokaisena koulupäivänä täysipainoinen koululounas sekä edistää oppilaan terveyttä, työtehoa ja hyviä tapoja.

Ateria- ja puhtauspalvelut vastaa aterioitten ravitsevasta sisällöstä ja esille laitosta. Koulun henkilökunta valvoo ruokailua, ohjaa oppilaita syömään lautasmallin mukaisesti ja

opastaa käyttäytymään hyvien ruokatapojen mukaisesti, jotta ruokailusta muodostuisi miellyttävä sosiaalinen tapahtuma. Koulu ja ateria- ja puhtauspalvelut yhdessä järjestävät ruokailun puitteet sellaisiksi, että ne tukevat asetettuja tavoitteita.

Ruokalista suunnitellaan ruokalistayhteistyöryhmän ehdotusten pohjalta. Työryhmän vetäjänä toimii ateriapalvelun nimeämä henkilö ja siihen kuuluu edustajat perusopetuksesta, keittiöhenkilökunnasta ja oppilaskunnasta. Erityisruokavaliot huomioidaan ateria-suunnittelussa.

5.5.11. Välitunnit, päivänavaukset ja muut yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi jaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin.

Rehtori vastaa oman koulunsa työjärjestyksen laatimisesta ja oppituntien ja välituntien rytmityksestä. Lukukausien aikana järjestettävät koulun juhlat ja muut yhteiset tapahtumat pyritään sovittamaan koulun työjärjestykseen. Lukukausien päättäjäiset voidaan järjestää myös normaalista työajasta poiketen. Koko koulua koskevat työaikapoikkeamat kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Yksittäisen luokan leirikoulusta, retkistä ja muista vastaavista tilaisuuksista aiheutuvat työaikapoikkeamat kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Opettaja laatii tapahtumasta lisäksi yksityiskohtaisemman suunnitelman (lomake), jonka hän lähettää rehtorille hyväksyttäväksi viimeistään kaksi viikkoa ennen ko. tapahtumaa.

5.5.12. Koulumatkat ja koulukuljetukset

Perusopetus tekee yhteistyötä Hyvinkään kaupungin liikennesuunnittelun sekä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Yhteistyön tavoitteena on ylläpitää ja lisätä koulumatkojen turvallisuutta ja kannustaa kestävä kehityksen mukaiseen liikennekäyttäytymiseen. Oppilaita kannustetaan ensisijaisesti kulkemaan koulumatkat kävellen, pyörällä tai joukkoliikennettä käyttäen, mikäli siihen ei ole perusteltua estettä.

Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan hyvä koulumatkareitti ja turvallinen liikenteessä kulkeminen ja että ohjeistus kerrataan riittävän usein. Ensimmäisellä ja toisella luokalla opiskeleville oppilaille ei suositella koulumatkojen kulkemista polkupyörällä. Pyöräilykypärän käyttöä suositellaan aina pyöräillessä. Myös heijastimien käyttö on ehdottoman tärkeää pimeään vuodenaikaan.

Kuljetuksista päätetään perusopetuslain ja opetuslautakunnan tekemien periaatepäätösten mukaisesti. Pääsääntöisesti Hyvinkään kaupunki voi myöntää kuljetuksen oppilaille, joiden kotikunta on Hyvinkää. Poikkeuksena on lastensuojelulain perusteella Hyvinkäälle sijoitetut oppilaat, joiden kotikunta voi olla muu kuin Hyvinkää.

Lapsi tai oppilas voi saada enintään kaksi kuljetusta koulupäivää kohden. Tästä poikkeuksen voivat muodostaa vieraan kielen tai uskonnonopetuksen järjestämisestä johtuvat kuljetustarpeet.

Hyvinkään kaupunki tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä kuljetusten turvallisuuden puolesta. Hyvinkään kaupungin koulukuljetusoppaasta on luettavissa ajantasainen koulumatkoja ja koulukuljetuksia koskeva ohjeistus ja käytäntö.

6. Oppimisen arviointi

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 6 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa](#)

6.1. Opintojen aikainen arviointi

Opintojen aikaisen arvioinnin pääasiallisena tehtävänä on tukea ja ohjata oppilasta kehittämään oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen taitojaan sekä auttaa häntä löytämään keinoja edetä opinnoissaan tavoitteiden suuntaisesti. Opintojen aikainen arviointi jakautuu lukuvuoden aikana annettavaan ja lukuvuoden päätteeksi annettavaan arviointiin.

Lukuvuoden aikana tehtävä arviointi perustuu jatkuvaan oppilaan kanssa tehtävään yhteistyöhön. Se on kannustavaa, kehittävää ja eteenpäin suuntaavaa. Opettajan tehtävänä on huolehtia, että koti saa ajantasaista tietoa oppilaan edistymisestä.

Perusopetuksen oppimisen arviointikäytäntöjen yhdenmukaisuus edellyttää sekä yksittäisen koulun että koko perusopetuksen opetushenkilöstön yhteistyötä, jonka avulla luodaan yhteinen näkemys arviointikriteereistä sekä arviointikeskustelun toimintamallista.

Oppilaan oppimista arvioidessaan opettaja

- kokoaa tietoa oppilaiden edistymisestä oppimisen eri osa-alueilla ja erilaisissa oppimistilanteissa
- ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä
- huolehtii, ettei edistymisen ja osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Työskentelyä ohjatessaan opettaja kiinnittää huomiota siihen, että

- kukin oppilas on ymmärtänyt tehtävänannon
- oppilas saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen
- oppilaalla on mahdollisuus hyödyntää tarvittaessa tieto- ja viestintäteknologiaa
- oppilaalla on mahdollisuus antaa suullista näyttöä
- tarvittavat apuvälineet ovat saatavissa
- avustajapalvelu on tarvittaessa käytettävissä.

6.2. Oppimisen ja käyttäytymisen arviointi osana oppimisprosessia

OPPIMISPROSESSI: OPPIMISEN JA KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI

1. Tavoitteiden asettaminen	• Opettajan johdolla käydään läpi, mitkä ovat oppimisjakson tavoitteet, opittavat sisällöt ja työtavat sekä arviointikriteerit ja millä tavalla oppilas voi osoittaa osaamistaan. • Opettaja huolehtii, että tavoitteet tukevat oppilaan lukuvuoden tavoitteiden saavuttamista. • Oppilas voi asettaa itselleen yhteistyössä opettajan kanssa omia oppimistavoitteita.
2. Työskentelyn suunnittelu	• Opettajan johdolla käydään läpi työskentelyaika- taulu, oppimisympäristöt ja työtavat. • Ratkaisut voivat olla joko koko ryhmää koskevia tai yksilöllisiä.
3. Opiskeluvaihe	• Oppilas vastaa ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti oman oppimisensa etenemisestä (yksin ja/tai ryhmän jäsenenä). • Opettaja ohjaa, auttaa ja kannustaa oppilasta etenemään tavoitteiden suunnassa.
4. Oppimisprosessin arviointi (formatiivinen arviointi)	• Oppilas/oppilasryhmä tekee itsearviointin: Mitä tein? Mikä meni hyvin? Mitä opin? • Opettaja antaa palautteen oppilaalle/Oppilasryhmälle: Miten suunnittelu onnistui? Miten työskentely sujui? Minkälainen oli lopputulos suhteessa tavoitteisiin?
5. Kodin ja koulun yhteistyö	• Opettaja huolehtii, että huoltajat saavat riittävän usein tietoa opetuksen tavoitteista ja arvioinnin kriteereistä sekä lapsen edistymisestä.

6.3. Itsearviointi ja vertaisarviointi

Itsearvioinnilla oppilasta ohjataan miettimään

- Mitä osaan nyt?
- Mitä haluan osata tulevaisuudessa?
- Miten saavutan tavoitteeni?
- Miten tiedän saavuttaneeni tavoitteen?

Opettajan tulee järjestää oppilaalle OPSin perusteiden mukaisesti mahdollisuus itsearviointiin ja vertaisarviointiin sekä tukea arviointitaitoja oppilaan ikäkausi huomioon ottaen. Taitoja kehitetään varhaiskasvatuksesta alkaen ja monipuolistetaan opintojen edetessä opetussuunnitelman perusteissa kuvatulla tavalla.

6.4. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi

Lukuvuositodistus on summatiivinen arvio siitä, miten oppilas on lukuvuoden aikana saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppimäärissä.

Lukuvuositodistus annetaan Hyvinkäällä 1.–3. vuosiluokilla sanallisena arviointina ja 4. vuosiluokalta alkaen numeroarvosanoin. Yksilöllistettyjen oppiaineiden arviointia täydennetään aina sanallisella arvioinnilla. Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan lukuvuositodistus annetaan kaikilla vuosiluokilla sanallisena arviointina. Vuosiluokkiin sitomattomasti opiskelevien lukuvuositodistuksessa arvioidaan oppilaan lukuvuoden aikana opiskelemat oppiaineet.

Oppilaan arviointi perustuu oppiaineen vuosiluokkaistettuihin tavoitteisiin, jotka on kirjattu Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman vuosiluokkaosioiden oppiainetaulukoihin. Toisen ja kolmannen ja kuudennen ja seitsemännen luokan nivelvaiheissa oppiminen arvioidaan valtakunnallisten oppiaineen tavoitteiden ja arviointikriteereiden mukaisesti.

6.5. Opinnoissa eteneminen

Opinnoissa eteneminen perustuu oppilaan mahdollisuuteen antaa riittävästi ja monipuolisilla tavoilla näyttöä omasta osaamisestaan. Oppilaan kokonaistilanne tarkastetaan marras-helmikuussa alakoulussa ja toiminta-alueittain opiskelevilla arviointikeskustelussa ja yläkoulussa välitodistuksella. Tällöin tarkistetaan myös, onko oppilaan saama tuki riittävä. Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, on asiasta keskusteltava huoltajan ja oppilaan kanssa mahdollisimman pian. Keskustelussa sovitaan toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä opiskelevalle esikoululaiselle annetaan lukuvuoden päätteeksi osallistumistodistus.

6.6. Luokalta toiselle siirtyminen

Oppilas siirtyy vuosiluokalta toiselle, kun hänen osaamisensa on lukuvuositodistuksessa arvioitu oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäväksi (5) tai suoritus on sanallisessa arviossa hyväksytty.

Hylätyn arvioinnin jossakin oppiaineessa saanut oppilas voi siirtyä vuosiluokalta toiselle, mikäli hän oman, huoltajan ja opettajan yhteisen arvion mukaan kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.

Yhdessä tai useammassa oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa hylätysti suoriutuneelle oppilaalle varataan mahdollisuus ennen luokalle jättämistä osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävästi tiedot ja taidot. Koulu sopii erillisen kokeen järjestelyistä tapauskohtaisesti. Opetuksen järjestäjä ei ole velvollinen antamaan lisäopetusta kokeeseen valmistautvalle oppilaalle. Koe voidaan pitää joko lukuvuoden aikana tai koulutyön päätyttyä ja sen järjestelyissä otetaan huomioon oppilaan mahdolliset erityistarpeet.

Mikäli koe järjestetään koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä kirjataan lukuvuositodistukseen ehdollinen päätös.

Vuosiluokkiin sitomattomasti opiskeleva oppilas siirtyy lukuvuoden päätyttyä aina seuraavalle vuosiluokalle. Yhdeksännellä vuosiluokalla oppilas luetaan asianomaisen vuosiluokan oppilaaksi niin kauan kuin oppilas saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta.

6.7. Luokalle jättäminen

Oppilas, joka ei ole suorittanut kaikkia oppimäärään sisältyviä oppiaineita hyväksytysti, voidaan jättää luokalle. Päätöksen luokalle jättämisestä tekevät opettaja ja rehtori yhdessä.

Oppilas voidaan jättää luokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä pidetään hänen koulumenestyksensä kannalta tarkoituksenmukaisena. Oppilaan huoltajalle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

6.8. Valinnaisten aineiden arviointi

Opettaja antaa valinnaisen aineen opiskelun aikana oppilaalle kannustavaa palautetta ja ohjausta. Vertais- ja itsearviointitaitojen kehittämiseksi valinnaiset aineet tarjoavat hyvän oppimisympäristön. Valinnaisten aineiden arvioinnissa painopiste on oppilaan vahvuuksien tukemisessa ja työskentelytaitojen kehittämisessä.

Alakoulun valinnaiset aineet ovat kestoltaan 0,5 tai 1 vuosiviikkotuntia. Niistä annetaan lukuvuositodistuksessa sanallinen arvio, josta ilmenee, onko tavoitteet suoritettu hyväksytysti. Valinnaisen aineen nimi ja arvio kirjoitetaan lukuvuositodistukseen.

Yläkoulussa valinnaisten aineiden kesto vaihtelee. Valinnaisista aineista, joiden pituus on vähintään kaksi vuosiviikkotuntia, annetaan lukuvuositodistuksessa numeroarviointi. Alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaisista aineista annetaan arvio siitä, onko suoritus

hyväksytty vai hylätty. Valinnaisen aineen nimi ja arvio kirjoitetaan lukuvuositodistukseen.

6.9. Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet

Käyttäytymistä arvioidaan sille asetettujen tavoitteiden pohjalta. Koko kouluyhteisön tehtävänä on kasvattaa jäseniään tavoitteiden mukaiseen käyttäytymiseen. Käyttäytymiseen liittyvien taitojen ja tietojen opettaminen on oppilaan ohjaamista muiden ihmisten ja ympäristön huomioon ottamisessa sekä yhteisesti sovittujen toimintatapojen ja sääntöjen noudattamisessa. Aikuinen antaa omalla käytöksellään mallia toimimalla koulun toimintakulttuurin ja arvojen mukaisesti.

Käyttäytymisen tavoitteet

- Ihmisoikeuksien kunnioittaminen
- Hyvien tapojen noudattaminen
- Yhteistyö ja vastuullisuus
- Kestävän kehityksen edistäminen

Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat Hyvinkään perusopetuksen arvoihin ja kasvatuksen tavoitteisiin sekä yhteisiin käyttäytymissääntöihin.

Käyttäytymisen arvioinnin kriteerit on kirjattu [Käyttäytymisen arviointi -taulukoon](#).

6.10 Oppimisen arvioinnin kokonaisuus Hyvinkäällä

ALAKOULU: OPINTOJEN AIKAINEN ARVIOINTI

	Arviointi lukuvuoden aikana FORMATIIVINEN	Arviointi lukuvuoden päättyessä SUMMATIIVINEN
1. lk.	<p>Tiedonsiirtopalaveri esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa</p> <p>Arviointikeskustelu* marras-helmikuussa (oppilas, opettaja ja huoltaja)</p> <p>Oppilaan itsearvioinnin edellytysten harjoittamista</p> <p>Opettajan antamaa jatkuvaa kannustavaa palautetta ja tietoa edistymisestä oppilaalle ja huoltajalle</p> <p>Yhteistyö kodin kanssa tärkeää</p>	<p>Lukuvuositodistus</p> <p>Sanallinen arviointi oppiaineiden lukuvuoden tavoitteiden hyväksytysti suorittamisesta, jota opettaja voi halutessaan täydentää muulla sanallisella arvioinnilla.</p> <p>Äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka arvioidaan tavoitealueet huomioiden.</p> <p>Arvioinnin painopiste on oppilaan edistymisessä kielellisissä valmiuksissa.</p> <p>Työskentely arvioidaan osana oppiaineiden arviointia.</p> <p>Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena.</p>

<p>2. lk. Arviointikeskustelussa* marras–helmikuussa (oppilas, opettaja ja huoltaja) painopiste on oppilaan kielellisissä valmiuksissa ja työskentelytaidoissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilaan omat arviot ja toiveet sekä huoltajan näkemykset kuullaan - Edistyminen laaja-alaisessa osaamisen tavoitteissa on oppimisen kannalta keskeistä <p>Oppilaan itsearvioinnin edellytysten kehittämistä, opetusryhmän yhteisiä arviointikeskusteluita</p> <p>Opettajan antamaa jatkuvaa kannustavaa palautetta ja tietoa edistymisestä oppilaalle ja huoltajalle</p>	<p>Nivelvaiheen lukuvuositodistus</p> <p>Oppilaan oppimisen edistyminen arvioidaan sanallisesti oppimisen kannalta keskeisiin arvioinnin ja palautteen antamisen kohteiden pohjalta (ks. perusteet).</p> <p>Äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka arvioidaan tavoitealueet huomioiden. Arvioinnin painopiste on oppilaan edistymisessä kielellisissä valmiuksissa. Edistyminen työskentelytaidoissa arvioidaan osana oppiaineiden arviointia. Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutenaan sanallisesti.</p>
<p>3. lk. Arviointikeskustelu* marras–helmikuussa (oppilas, opettaja ja huoltaja)</p> <p>Oppilaan itsearvioinnin edellytysten kehittämistä, opetusryhmän yhteisiä arviointikeskusteluita</p> <p>Opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutusta oppimisen edistymisestä</p> <p>Huoltajille tietoa tavoitteista ja arviointikäytänteistä sekä oppilaan edistymisestä</p>	<p>Lukuvuositodistus</p> <p>Kaikki oppiaineet arvioidaan sanallisesti. Äidinkieli ja kirjallisuus, matematiikka sekä A1-kieli arvioidaan tavoitealueet huomioiden. Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena sanallisesti.</p>
<p>4. lk. Oppilaan itsearvioinnin edellytysten kehittämistä, opetusryhmän yhteisiä arviointikeskusteluita</p> <p>Opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutusta oppimisen edistymisestä</p> <p>Huoltajille tietoa tavoitteista ja arviointikäytänteistä sekä oppilaan edistymisestä</p> <p>Välitodistus numeroarvosanoin marras–helmikuussa, toiminta-alueittain opiskeleville sanallinen arviointi</p>	<p>Lukuvuositodistus</p> <p>Kaikki oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoin. Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena sanallisesti.</p>
<p>5. lk. Oppilaan itsearvioinnin edellytysten kehittämistä, vertaisarvioinnin harjoittelua</p> <p>Huoltajille tietoa tavoitteista ja arviointikäytänteistä sekä oppilaan edistymisestä</p> <p>Välitodistus numeroarvosanoin marras–helmikuussa, toiminta-alueittain opiskeleville sanallinen arviointi</p>	<p>Lukuvuositodistus</p> <p>Kaikki oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoin. Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena numeroarvosanalla.</p>

6. lk. **Oppilaalle** annetaan tietoa edistymisensä oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa
Oppilaan itsearviointin edellytysten kehittämistä, vertaisarviointin harjoittelua
Huoltajalle ja oppilaalle tietoa nivelvaiheen arviointikriteereistä
Välitodistus numeroarvosanoin marras-helmikuussa, toiminta-alueittain opiskeleville sanallinen arviointi
- Nivelvaiheen lukuvuositolodistus**
 Kaikki oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoin.
 Arviointia antaessaan opettaja pohtii oppilaan edistymistä suhteessa tavoitteisiin ja osaamisen tasoa suhteessa nivelvaiheen arviointikriteereihin.
- Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena numeroarvosanalla.

YLÄKOULU: OPINTOJEN AIKAINEN ARVIOINTI

**PERUSOPETUKSEN
PÄÄTTÖARVIOINTI**

Arviointi lukuvuoden aikana
FORMATIIVINEN

Arviointi lukuvuoden päättyessä
SUMMATIIVINEN

Perusopetuksen päättötodistus
SUMMATIIVINEN

7. lk. **Opettaja** keskustelee oppilaan kanssa oppimisen tavoitteista ja edistymisestä laaja-alaista osaamista painottaen
Huoltajille annetaan tietoa oppimisen tavoitteista ja oppilaan edistymisestä
Itsearviointi entistä analyttisempää, oppilaan omaa toimintaa ohjaavampaa
Vertaisarviointinilla annetaan ja saadaan rakentavaa palautetta
Välitodistus numeroarvosanoin marras-helmikuussa, toiminta-alueittain opiskeleville sanallinen arviointi
Aineenopettajan ja oppilaan välinen arviointikeskustelu* vähintään kerran lukuvuoden aikana
- Lukuvuositolodistus**
 Kaikki oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoin.
 Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena numeroarvosanalla.
- Päättävien oppiaineiden oppisisällöt arvioidaan numeroarvosanoin yhdenvertaisin perustein suhteessa tavoitteisiin ja päättöarviointin kriteereihin.

8. lk. **Opettaja** keskustelee oppilaan kanssa oppimisen tavoitteista ja edistymistä laaja-alaista osaamista painottaen
Huoltajille annetaan tietoa oppimisen tavoitteista ja oppilaan edistymisestä
Itsearviointi entistä analyttisempää, oppilaan omaa toimintaa ohjaavampaa
Vertaisarvioinnilla annetaan ja saadaan rakentavaa palautetta
Välitodistus numeroarvosanoin marras–helmikuussa, toiminta-alueittain opiskeleville sanallinen arviointi
Aineenopettajan ja oppilaan välinen arviointikeskustelu* vähintään kerran lukuvuoden aikana.

Lukuvuositolodistus

Kaikki oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoin.

Käyttäytyminen arvioidaan omalla kokonaisuutena numeroarvosanalla.

Päättävien oppiaineiden oppisisällöt arvioidaan numeroarvosanoin yhdenvertaisin perusteiden suhteessa tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

9. lk. **Opettaja** keskustelee oppilaan kanssa oppimisen tavoitteista, edistymistä ja antaa tietoa päättöarvioinnin kriteereistä
Huoltajille tietoa oppimisen tavoitteista ja oppilaan edistymisestä ja toiselle asteelle siirtymisestä
Itsearviointi analyttistä, oppilaan omaa toimintaa ohjaavaa
Vertaisarvioinnilla annetaan ja saadaan rakentavaa palautetta
Välitodistus numeroarvosanoin marras–helmikuussa** toiminta-alueittain opiskeleville sanallinen arviointi

Päättötodistus

Numeroarvosanoin

- yhdenvertaisin perusteiden valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin perustuen

Sanallinen arvio

- oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista

---

Aineenopettajan ja oppilaan välinen arviointikeskustelu* vähintään kerran lukuvuoden aikana

---

*Oppilailla, joilla on oppimissuunnitelma tai HOJKS, arviointikeskustelu voidaan korvata oppimissuunnitelman tai HOJKSin arvioinnin yhteydessä pidettävällä keskustelulla.

** Vuosiluokilla 7-9 oppiaine arvioidaan viimeistään, kun siitä on opiskeltu 1wt.

Ohje vuosiluokkiin sitomattomasti opiskelevan oppilaan arvioinnista on Opettajan käsikirjassa. Maahanmuuttajataustaisen oppilaan arvioinnista löytyy lisätietoa Hyvinkään maahanmuuttajataustaisen oppijan koulupolku -asiakirjasta.

6.11. Muut tiedottamisen ja arviointipalautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa

Opettajan tulee järjestää huoltajalle tilanteita, joissa yhdessä pohtien annetaan ja saadaan oppilaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta.

Huoltajia ohjataan tiedostamaan oman lapsensa edistyminen ja jäsentämään oppimisen eri vaiheita. Huoltajia tuetaan löytämään erilaisia keinoja oppimisen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä oppilaan tukemiseksi opintojen aikana yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Yhteistyö järjestetään siten, että oppilaan koulunkäyntiä ja hyvinvointia voidaan tarvittaessa tukea opiskeluhuollon ja moniammatillisen yhteistyöverkoston avulla.

Perusopetuksen päättövaiheessa huoltajalle tulee antaa tietoa ja mahdollisuus keskustella oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä kysymyksistä ja mahdollisista ongelmista oppilaanohjaajan ja opiskeluhuollon eri asiantuntijoiden kanssa.

Kaikilla luokkatasoilla järjestetään vanhempainillat vähintään kerran lukuvuodessa. Vanhempainilloissa tiedotetaan koulutyön tavoitteista ja arviointikäytännöistä. Lisäksi opettajat tiedottavat opettamansa oppiaineen/vuosiluokan oppimisen tavoitteista ja arviointikäytännöistä.

Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään apuna parantamaan ja monipuolistamaan tiedon kulkua ja yhteyden pitoa kodin ja koulun välillä myös arviointiin liittyvissä asioissa.

6.12. Päätösarviointi

Päätösarvioinnissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteiden päätösarvioinnin linjauksia sellaisenaan. Päätösarviointi ajoittuu Hyvinkäällä oppiaineesta riippuen vuosiluokille 7, 8 ja 9. Päätösarviointi perustuu valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päätösarvioinnin kriteereihin.

Perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 7 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Oppimisen ja koulunkäynnin tuki](#)

7.1. Tuen järjestämistä ohjaajat periaatteet

Kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu, kun oppilaalla on tuen tarvetta. Opettajan on oltava aina ensin itse yhteydessä oppilaaseen ja huoltajaan, kun hänellä on huoli oppilaasta. Huoltajiin on oltava yhteydessä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Opiskeluhuollon henkilöstöä on mahdollista konsultoida, mutta asia etenee vasta, kun oppilaan ja huoltajan kanssa on keskusteltu.

Mikäli on tarpeen tehdä yhteistyötä oppilaan asiassa koulun ulkopuolisten tahojen kanssa, opettaja pyytää aina kirjallisen luvan oppilaalta ja huoltajalta. Tällaisia ulkopuolisia tahoja ovat esim. perheneuvola, nuorisoasema, erikoissairaanhoido, lastensuojelu. Kaikessa yhteistyössä noudatetaan Hyvinkään kaupungin verkostoyhteistyön periaatteita.

Oppilaat aloittavat ensimmäisen luokan siinä tukimuodossa, jossa he ovat esiopetuksen päättyessä.

Kaikki pedagogiset asiakirjat tehdään Wilmassa ja ne näkyvät oppilasta opettaville opettajille.

Yhteisten kartoitusten avulla voidaan varhaisessa vaiheessa saada tietoa niistä oppilaista, jotka tarvitsevat lisää tukea. Yhteiset kartoitukset sisältävät vuosiluokittain pääsääntöisesti kaksi osa-aluetta: matemaattisen kartoituksen sekä lukemisen tai kirjoittamisen kartoituksen.

7.1.1. Yleinen tuki

Yleistä tukea oppilaalle antavat kaikki häntä opettavat opettajat. Oppilas voi saada yleistä tukea myös erityisopettajalta. Huoltajaa tiedotetaan tuen antamisesta.

7.1.2. Tehostettu tuki

Jos yleinen tuki on riittämätöntä esimerkiksi oppimisen tai käyttäytymisen tukemisessa, luokanopettaja/luokanvalvoja laatii pedagogisen arvion tehostetun tuen tarpeesta. Ennen pedagogisen arvion laatimista opettaja keskustelelee huoltajan ja oppilaan kanssa sekä on yhteydessä laaja-alaiseen erityisopettajaan ja koulupsykologiin/-kuraattoriin/-terveydenhoitajaan, jotka auttavat tilanteen arvioinnissa.

Rehtori, laaja-alainen erityisopettaja ja koulupsykologi/-kuraattori/-terveydenhoitaja käsittelevät pedagogisen arvion yhdessä opettajan kanssa ja päättävät tuen tasosta.

Kun oppilas ei enää tarvitse tehostettua tukea, luokanopettaja/luokanvalvoja laatii pedagogisen arvion keskusteltuaan oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Pedagoginen arvio käsitellään moniammatillisesti samoin kuin siirryttäessä tehostettuun tukeen.

Tehostetun tuen oppilaat opiskelevat joko yleisopetuksen luokalla tai koulun omassa pienryhmässä. Oppilaan sijoittamisesta koulun omaan pienryhmään päättää rehtori yhdessä erityisopettajien ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.

Tehostetun tuen oppilaalle tehdään oppimissuunnitelma yhdessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa lokakuun loppuun mennessä. Jos oppilas siirtyy kesken lukuvuoden tehostettuun tukeen, oppimissuunnitelma tehdään mahdollisimman pian tehostettuun tukeen siirtymisen jälkeen. Oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutuminen arvioidaan keväällä yhdessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Tällöin oppimissuunnitelma tulostetaan ja siihen otetaan huoltajan allekirjoitus tiedonsiirtoa varten. Koulusihteeri arkistoi oppimissuunnitelman koululle. Rehtorit vastaavat siitä, että koulun oppimissuunnitelmat on tehty asianmukaisesti.

7.1.3. Erityinen tuki

Kun tehostettu tuki on riittämätöntä, luokanopettaja/luokanvalvoja keskustelee oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa sekä on yhteydessä laaja-alaiseen erityisopettajaan ja koulupsykologiin/-kuraattoriin/-terveydenhoitajaan, jotka auttavat tilanteen arvioinnissa. Erityisopettaja huolehtii, että oppilasta opettavat opettajat ja opiskeluhuollon henkilöstö laativat oman osuutensa pedagogiseen selvitykseen.

Rehtori, laaja-alainen erityisopettaja ja koulupsykologi/-kuraattori/-terveydenhoitaja käsittelevät pedagogisen selvityksen yhdessä opettajan kanssa ja merkitsevät kommentinsa selvitykseen.

Oppiaineen yksilöllistäminen ja oppiaineen opiskelusta vapauttaminen etenevät samoin kuin muustakin syystä tehostetusta tuesta erityiseen tukeen siirtyminen. Oppiaineiden yksilöllistämistä tai opiskelusta vapauttamista mietittäessä oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa päätöksen merkityksestä oppilaan jatko-opintoihin.

Erityisen tuen purkaminen tapahtuu vastaavasti pedagogiseen selvitykseen perustuen.

Perusopetuksen johtaja tekee ne erityisen tuen päätökset, jotka edellyttävät koulunvaihtoa. Muut erityisen tuen päätökset tekee oppimisen tuen erityisasiantuntija. Erityisen tuen päätöstä ei ole mahdollista tehdä ilman riittävän kattavaa pedagogista selvitystä. Rehtorit vastaavat siitä, että koululta lähetettävät pedagogiset selvitykset ovat asianmukaisia.

Erityisen tuen oppilaalle tehdään henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) yhdessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa lokakuun loppuun mennessä. Jos oppilas siirtyy kesken lukuvuoden erityiseen tukeen, HOJKS tehdään mahdollisimman pian erityiseen tukeen siirtymisen jälkeen. HOJKS:n tavoitteiden toteutuminen arvioidaan keväällä yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tällöin HOJKS tulostetaan

ja siihen otetaan huoltajan allekirjoitus tiedonsiirtoa varten. Koulusihteeri arkistoi HOJKSin koululle. Rehtorit vastaavat siitä, että koulun HOJKSit on tehty asianmukaisesti.

7.1.4. Erityisluokat ja kuntouttava luokka

Martin koulun keskitetyissä erityisen tuen luokissa annetaan opetusta runsaasti tukea tarvitseville oppilaille, joilla on yleensä useita yksilöllistettyjä oppiaineita. Oppilaat opiskelevat luokilla 2.–9. Lisäksi Martissa on tarvittaessa alkuopetuksen valmiuksia tukeva luokka, starttialku. Oppilaita on noin 100. Martin koulun alaisuuteen kuuluu myös lastensuojeluyksikkö Peiponpesän yhteydessä olevat kaksi luokkaa, joissa oppilaspaikkoja yhteensä 20. Hakalantalon koulu vastaa kehitysvammaisten lasten ja nuorten opetuksesta ja kasvatuksesta 11-vuotisen oppivelvollisuuden aikana. Oppilaita on noin 40.

7.–9.-luokkalaisiin syrjäytymisvaarassa oleviin oppilaisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Lähikoulun tukitoimien lisäksi Hyvinkäällä on kaksi joustavan perusopetuksen JOPO-ryhmää. Joustava perusopetus on osa yleistä tukea, mutta opetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoille ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluja käyttäen. Tavoitteena on, että jokainen saa päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan. Oppilaspaikkoja on 20.

Emo-luokat

Emo-luokka on kuntouttava erityisluokka. Luokka on tarkoitettu 1.–4. luokan oppilaille, jotka tarvitsevat monipuolista erityistukea tunne-elämän tai käyttäytymisen häiriön takia, eivätkä edes vahvoin tukitoimenpitein selviydy lähikoulussaan. Luokalle pääsyn edellytyksenä on erikoissairaanhoidossa tai perheneuvolassa tehty lastenpsykiatrisen hoitosuunnitelma ja sen mukaisesti käynnistynyt perheen lastenpsykiatrisen hoitokontakti. Luokalla työskentelevät erityisluokanopettaja, psykiatrisen sairaanhoitaja ja sosiaaliohjaaja. Luokalla voi olla enintään seitsemän oppilasta.

Kuntouttavat luokat

Kuntouttava luokka on tarkoitettu yläkoulun oppilaille, joiden on psyykkisten vaikeuksien vuoksi mahdotonta opiskella omassa lähikoulussa. Luokalla työskentelevät erityisopettaja ja sosiaaliohjaaja. Ryhmässä voi olla enintään 10 oppilasta. Oppilaiden opetus räätälöidään heidän vointinsa mukaisesti. Oppilaat opiskelevat ryhmässä toistaiseksi, sillä tavoitteena on aina palata omaan lähikouluun. Mikäli oppilaalla on koulupsykologin tai koulukuraattorin asiakkuus, se jatkuu samalla työntekijällä kuntouttavalla luokalla opiskelun aikana.

Luokanvalvoja kokoaa tiedot kuntouttavalle luokalle siirtyvän oppilaan opinnoista; mitä oppilas on mistäkin aineesta tehnyt ja miten se on arvioitu, mitä puuttuu vuosiluokan tavoitteista. Ennen oppilaan siirtymistä kuntouttavan luokan henkilökunta sopii koulu-neuvottelun. Neuvotteluun kutsutaan oppilas, huoltaja ja luokanvalvoja. Oppilas ottaa mukaan kirjat ja muut hänen käyttöönsä lähikoulussa annetut välineet siirtyessään kuntouttavalle luokalle.

Haku kuntouttavalle luokalle

Mikäli koululla katsotaan oppilaan hyötyvän kuntouttavasta luokasta, tiedustellaan erityisopetuksen koordinaattorilta luokan paikkatilannetta. Tämän jälkeen asiasta keskustellaan oppilaan ja huoltajien kanssa. Mikäli päädytään hakemaan kuntouttavan luokan paikkaa, oppilaalle tehdään pedagoginen selvitys. Mikäli oppilas on ollut omassa koulussa yleisessä tuessa, erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös mahdollisen psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella, mikäli niistä ilmenee, ettei opetusta sairauden tai tunne-elämän häiriön tms. erityisen syyn vuoksi voida järjestää muutoin.

Oppilaiden on mahdollista siirtyä kuntouttavalle luokalle myös lukuvuoden aikana.

7.2. Pidennetty oppivelvollisuus

Huoltaja hakee pidennettyä oppivelvollisuutta erillisellä lomakkeella liittäen mukaan psykologisen tai lääketieteellisen lausunnon. Hakemus palautetaan oppimisen tuen erityisasiantuntijalle opiskeluhuollon kannanottoa varten. Perusopetuksen johtaja tekee asiasta päätöksen.

Pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluva esiopetus järjestetään keskitetysti koulun yhteydessä. Esiopetusvuoden jälkeen lapsen koulupolkua suunnitellaan hänen tuen tarpeensa perusteella yhdessä huoltajien kanssa

7.3. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

7.3.1. Tukiopetus

Opettaja päättää, onko oppilaalla tarve tukiopetukseen ja on yhteydessä asiasta oppilaaseen ja huoltajaan. Heille annetaan tietoa tukiopetuksesta, sen toteuttamisesta sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua hänelle järjestettyyn tukiopetukseen. Oppilas ja huoltaja voivat olla yhteydessä opettajaan, mikäli kokevat oppilaan tarvitsevan tukiopetusta. Tukiopetusta antaa pääsääntöisesti oppilaan oma opettaja oppituntien ulkopuolella.

Mikäli opetuksesta jälkeen jääminen johtuu huoltajan anomista poissaoloista, joiden aikana huoltaja on huolehtinut opetuksesta, tukiopetus annetaan sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy. Koulunkäynnin laiminlyönnistä johtuen oppimisessa jälkeen jääneille oppilaille tukiopetus annetaan oppituntien aikana. Oppilaan päivittäiselle työskentelylle säädetty enimmäistuntimäärä ei koske tukiopetusta.

7.3.2. Osa-aikainen erityisopetus

Alkuopetuksessa osa-aikaista erityisopetusta annetaan pääasiassa puhe-, luku- ja kirjoitushäiriöisille oppilaille. Puheopetuksessa pääpaino on huoltajien konsultoinnissa ja tehtävien antamisessa kotiharjoitteluun. Ylemmillä luokilla osa-aikaisessa erityisopetuksessa voidaan keskittyä oppimisvaikeuksiin yksittäisissä oppiaineissa, vaikeuksiin opiskelutaidoissa tai sosiaalisissa taidoissa.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen antamisesta päättävät oppilaan oma opettaja, erityisopettaja sekä rehtori yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa.

7.3.3. Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Palveluiden ja apuvälineiden tarve ja määrä arvioidaan moniammatillisesti pedagogiseen arvioon tai pedagogiseen selvitykseen perustuen. Palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan esimerkiksi viittomakieltä tai muita puhetta tukevia tai korvaavia kommunikaatiomenetelmiä

Perusopetuksen johtaja päättää avustajapalveluista koulukohtaisesti. Koulun avustajaresurssin käytöstä henkilökohtaisesti nimettyjä avustajia lukuun ottamatta päättää rehtori. Koulunkäyntiavustajien työn tavoitteena on oppilaan avustaminen ja tukeminen oppimisprosessin eri vaiheissa siten, että oppilaan itsenäisyys ja omatoimisuus korostuvat. Opettajan tehtävänä on suunnitella, opettaa, antaa tukea sekä arvioida oppilaan ja koko ryhmän työskentelyä. Avustajan tehtävänä on ohjata ja tukea oppilasta päivittäisissä tilanteissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyen opettajan ja muiden tuen ammattihenkilöiden ohjeiden mukaisesti.

8. Opiskeluhoolto

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 8 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Opiskeluhoolto](#)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (377/2022) 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän on laadittava oma, koulutuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhooltosuunnitelma. Hyvinkään kaupungin sivistystoimi on laatinut opiskeluhooltosuunnitelman perusopetukselle. Aikaisempi koulukohtainen opiskeluhooltosuunnitelma on poistunut lainsäädännöstä ja OPH:n valtakunnallisista määräyksistä. Uusi opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa jatkossa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman (OPH-4606-2022).

Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1–5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhooltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhooltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1–5):

1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opis-

keluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveys- tarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräjassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoolto- työssä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toiminta- ympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehos- tettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huol- tajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista ilmoite- taan kaikkien opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä ku- raattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen ke- hittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tar- koitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hy- vinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilö- kunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraami- sen käytännöt ja keskeiset tulokset
- koulukohtaisten opiskeluhooltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintata- vat
- poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäi- västä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puut- tuminen
- yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito) Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen
- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille
- tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

- opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuoriso-
toimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 9 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä](#)

Valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa, joka on Hyvinkään, Nurmijärven, Tuusulan ja Riihimäen kaupunkien yhteinen suunnitelma, kuvataan yleiset linjaukset ja painopisteet kieleen ja kulttuuriin liittyvissä kysymyksissä.

[Hyvinkaa.fi: Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma](#)

9.1. Valmistava opetus

Kun peruskouluikäinen maahanmuuttajaoppilas muuttaa Suomeen, aloittaa hän koulupolkunsa valmistavan opetuksen ryhmässä. Ryhmät on jaettu tarvittaessa ikätason mukaan niin, että 7–11-vuotiaat oppilaat ovat omassa ryhmässään ja vanhemmat oppilaat omassaan. Ryhmien lukumäärä ja toimintapaikka määräytyvät tarpeen mukaan.

Valmistavaan opetukseen siirtyvät myös ne esikoulusta tulevat oppilaat, joiden suomen kielen taito ei vielä riitä yleisopetuksen seuraamiseen. Kielitaito kartoitetaan esikoulussa erityisen S2-kielenkartoitusmateriaalin avulla.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on, että oppilaan suomen kielen taito kehittyisi eurooppalaisen viitekehyksen mukaiselle taitotasolle A1.3–A2.1. Tavoitteena on myös totuttaa oppilas suomalaiseen kouluun ja sen työskentelytapoihin. Opetus suunnitellaan yksilöllisesti kullekin oppilaalle, ja mahdollisuuksien mukaan joissakin oppiaineissa toteutetaan oppilaan integrointia yleisopetukseen. Valmistava opetus kestää yleensä yhden lukuvuoden, mutta sitä voidaan jatkaa tarvittaessa.

9.2. Nivelvaiheen opetus

Valmistava opetus voi jatkua nivelvaiheen opetuksena. Näin menetellään silloin, jos oppilas ei vielä valmistavan opetuksen aikana ole saavuttanut sellaisia tietoja ja taitoja, että hänen katsotaan selviävän yleisopetuksen opiskelusta. Yleisopetuksesta voi myös palata takaisin nivelvaiheen opiskeluun, mikäli opiskelu siellä osoittautuu liian vaikeaksi.

Oppilaat, jotka ovat muuttaneet Suomeen yläkouluikäisinä, voivat suorittaa opiskelunsa kokonaan nivelvaiheen opetuksessa oppivelvollisuusiän puitteissa. Nivelvaiheen oppilaita integroidaan jo varhain taide- ja taitoaineisiin ja vähitellen myös muihin yleisopetuksen oppiaineisiin.

9.3. S2-opetus

Suomi toisena kielenä -opetus (S2) on suomen kieli ja kirjallisuus -oppiaineen yksi oppimäärä. Tämä oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame. Suomen kielen ja kirjallisuuden ohella oppilas tutustuu myös suomalaiseen kulttuuriin.

Opetuksessa noudatetaan S2-opetussuunnitelmaa ja sen mukaista arviointia.

Mikäli oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, huomioidaan tämä myös muiden oppiaineiden opiskelussa, esimerkiksi eriyttämällä opetusta tarpeen mukaan. Monikielisille oppilaille tehdään tarvittaessa oppimissuunnitelma.

Perusopetuksen päättövaiheessa maahan tullut oppilas (luokat 6–9) voidaan vapauttaa tarvittaessa toisen kotimaisen kielen opiskelusta. Päätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan. Oppimäärän vuosiviikkotuntimäärä korvataan tällöin pääsääntöisesti suomi toisena kielenä -opetuksella.

9.4. Oman äidinkielen opetus

Maahanmuuttajataustaisella oppilaalla on mahdollisuus saada oman äidinkiелensä opetusta, mikäli hänen oma äidinkiелensä on virallisesti (väestörekisteriin merkittynä) jokin muu kuin suomi tai ruotsi. Ryhmä voidaan perustaa, jos halukkaita kielen opiskelijoita on vähintään kuusi. Opetukseen liittyy myös oman kulttuurin opetusta. Yleensä omaa äidinkieltä opiskellaan kaksi tuntia viikossa, ja tunnit ovat pääsääntöisesti varsinaisen koulupäivän ulkopuolella.

Oppilaalle voidaan myös antaa mahdollisuuksien mukaan tukiopetusta hänen omalla äidinkielellään. Oppilaan monikielisyyttä ja oman äidinkielen tai muun kotikielien oppimista tuetaan, ja oppilas voi käyttää tarvittaessa myös omaa äidinkieltään tai kieliään oppimisen välineenä. Oppilasta tuetaan kasvussa toimivaan kaksikielisyyteen ja/tai monikielisyyteen.

10. Kaksikielinen opetus

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 10 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Kaksikielinen opetus](#)

10.1. Englanninkielinen opetus

Hyvinkäällä on mahdollista saada laajamittaista englanninkielistä perusopetusta vuosiluokilla 1–6. Opetus on tarkoitettu sellaisille oppilaille, joiden kotikieli on englanti tai jotka ovat kiinnostuneita opiskelemaan englannin kielellä. Aiempi kokemus englannin kielestä on toivottavaa mutta ei välttämätöntä. Oppilaat valitaan englanninkielisen valintakokeen perusteella. Opetukseen otetaan oppilaita myös muista kunnista.

ENGLANNINKIELISEN OPETUKSEN TUNTIJAKO

Aine / vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	Yhteensä
Äidinkieli ja kirjallisuus	4	4	4	5	4	4	25
A1-kieli	3	3	4	3	4	3	20
B1-kieli						2	2
Matematiikka	4	4	4	4	4	3	23
Ympäristöoppi	2	2	2	2	3	3	14
Uskonto / Elämäkatsomustieto	1	1	2	1	1	1	7
Historia				1	2	2	5
Musiikki	1	1	2	2	1	1	8
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	8
Käsityö	2	2	2	2	2	2	12
Liikunta	2	2	2	2	2	3	12
A2-kieli			1	1	2	2	6
Yhteensä	20	20	23/ 24	24/25	25/27	25/27	

11. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 11 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus](#)

Hyvinkään kaupungin perusopetuksessa ei järjestetä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaa perusopetusta.

12. Valinnaisuus perusopetuksessa

Hyvinkään perusopetuksen opetussuunnitelman luvun 12 teksti täydentää valtakunnallisia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita paikallisesta näkökulmasta. Perusteiden tekstiin pääset alla olevasta linkistä.

[ePerusteet: Valinnaisuus perusopetuksessa](#)

12.1. Taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit

Alakoulu

Alakoulun (vuosiluokat 1–6) taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit on jaettu Hyvinkään perusopetuksen tuntijaon mukaisesti eri taide- ja taitoaineiden kesken ja niitä opetetaan osana ko. oppiainetta opetussuunnitelman vuosiluokkaistettujen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti.

Yläkoulu

Yläkoulun taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien käyttö perustuu oppilaan valintaan. Oppilaalle valinnaisia taide- ja taitoaineiden tunteja on kahdeksannella vuosiluokalla kolme ja yhdeksännellä vuosiluokalla kaksi vuosiviikkotuntia. Kahdeksannen luokan kolme taide- ja taitoaineiden valinnaisen aineen tuntia voivat olla kestoaltaan 2, 1 tai 0,5 vuosiviikkotuntia ja ne voivat jatkua yhdeksännelle vuosiluokalle. Koulu päättää itse valinnaisten aineiden tarjottimestaan ja siitä, miten ne rytmittyvät vuosiluokilla.

Taide- ja taitoaineiden erikoisluokalla opiskelevat oppilaat valitsevat taide- ja taitoaineiden valinnaista tunneista opetuksen painotuksen mukaisen oppiaineen opetusta kaksi tuntia sekä kahdeksannella että yhdeksännellä luokalla. Painotetun oppiaineen lisäksi he voivat valita yhden vuosiviikkotunnin mittaisen taide- ja taitoaineen valinnaisen oppimäärän vuosiluokalla 8.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten kurssien syventäville opinnoille on laadittu oma suunnitelmansa, joka on kirjattu vuosiluokkien 7–9 oppiainekokonaisuuteen ko. oppiaineen kohdalle.

12.2. Valinnaiset aineet

Alakoulu

Oppilaalla on valinnaisia aineita yhteensä kolme vuosiviikkotuntia. Ne jakautuvat tasan vuosiluokille 4–6. Valinnainen aine voi olla kestoaltaan 1 tai 0,5 vuosiviikkotuntia. Puolen vuosiviikkotunnin mittaisia valinnaisia aineita oppilaan tulee valita kaksi/lukuvuosi. Koulu päättää, tehdäänkö vuosiluokille 4–6 yhteinen valinnaistarjotin, jokaiselle vuosiluokalle oma tai jotain siltä väliltä. Koulu suunnittelee valinnaisten aineiden tarjottimen oman toimintakulttuurinsa ja erityisosaamisensa mukaisesti opettajien ja oppilaiden yhteistyönä. Valinnaiset aineet, niiden sisällöt ja tavoitteet sekä arviointikäytännöt lähetetään opetuslautakunnan hyväksyttäväksi osana koulun lukuvuosisuunnitelmaa.

Oppilas tekee valinnaisen aineen valinnan yhdeksi lukuvuodeksi kerrallaan.

Painotettu opetus saa tarvitsemansa lisätunnit valinnaisten aineiden tunneista, joten oppilas tekee valinnaisen aineen valintansa vastaanottaessaan oppilaspaikan painotetulla luokalla. (Aseman koulun musiikkiluokat ja englanninkieliset luokat). Tämä kerrotaan huoltajalle ja oppilaalle hyvissä ajoin ennen painotetulle luokalle hakemista.

Yläkoulu

Yläkoulussa valinnaisia aineita on kahdeksannella vuosiluokalla neljä ja yhdeksännellä vuosiluokalla kaksi. Koulu päättää tarjottavat valinnaisaineet ja kirjaa ne lukuvuosisuunnitelmaa.

Muiden kuin taide- ja taitoaineiden erikoisluokilla opiskelevat oppilaat valitsevat painotuksensa mukaista valinnaista ainetta kaksi vuosiviikkotuntia sekä kahdeksannelle että yhdeksännelle luokalle.

Oppilas, joka opiskelee A2-englantia, valitsee valinnaiseksi aineekseen kaksi vuosiviikkotuntia englantia kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla.

Arviointi

- Alle kahden tunnin kokonaisuudet eivät vaikuta arviointiin
- Oppilaan opiskelema valinnaisen aineen nimi kirjataan lukuvuositodistukseen
- Jos valinnainen on jotain oppiainetta ja kestoaltaan vähintään 2 vvt, se arvioidaan oppiaineen arvioinnin yhteydessä
- Muussa tapauksessa lukuvuositodistukseen kirjoitetaan valinnaisen aineen nimi ja merkintä sen hyväksytysti suorittamisesta.

Koulujen välinen yhteistyö

- Valinnaiset aineet tai osa niistä voidaan suunnitella koulujen välisenä yhteistyönä
- Valinnaisten aineiden opetuksessa voidaan käyttää etäyhteyksiä hyödyntäen.

Tuntikehys

- Koulu tekee ratkaisut valinnaisten aineiden opetuksessa oman tuntikehyksensä puitteissa.

Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan

- valinnaisten aineiden tarjotin vuosiluokittain/vuosiluokkakokonaisuuksittain
- kunkin valinnaisen aineen
  - nimi ja laajuus
  - tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain
  - oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

12.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Hyvinkäällä ensimmäisen vieraan kielen (A1-kieli) opiskelu alkaa 1. vuosiluokalla.

Haja-asutusalueen kouluissa ns. kyläkouluissa (Ridasjärven koulu, Kytäjän koulu, Nopon koulu) sekä taajama-alueen kouluista ruotsinkielisessä koulussa (Svenska skolan) A1-kielenä opiskellaan vain englantia.

HYVINKÄÄN PERUSOPETUKSEN KIELIOHJELMA

Koulu	Kielivalikoima
Aseman koulu	englanti, saksa, venäjä
Hakalantalon koulu	englanti, ranska
Hyvinkäänkylän koulu	englanti, ruotsi
Hämeenkadun koulu	englanti, saksa, venäjä
Martin koulu	englanti, saksa
Paavolan koulu	englanti, saksa
Puolimatkan koulu	englanti, ranska
Tapainlinnan koulu	englanti, ranska
Vehkojan koulu	englanti, ranska

- A1-kielen opetuksen ryhmä perustetaan koululle, jos saman kielen valitsevia oppilaita on ryhmässä vähintään 12.
- Oppilaat, jotka valitsevat 1. luokalla muun kielen kuin englannin ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi, voivat halutessaan aloittaa englannin kielen opiskelun 3. luokalla A2-kielenä.
- Oppilas saattaa joutua vaihtamaan koulua kielivalinnan vuoksi ja hänellä on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos muut kuljetusehdot täyttyvät.
- Aseman koulun englanninkielisen opetuksen oppilaat voivat opiskella A2-kielenä 3. luokalta alkaen saksa, jos A2-kieliryhmässä on vähintään 12 oppilasta.
- Ruotsin (B1-kieli) opiskelu alkaa 6. luokalla. Jos oppilaalla on A1-ruotsi, ei hänelle tule lainkaan B1-kieltä.

A1-KIELEN OPISKELU 7.-9.VUOSILUOKILLA

Koulu	Kielivalikoima
Pohjoispuiston koulu	englanti, saksa, ruotsi
Puolimatkan koulu	englanti, ranska, venäjä
Tapainlinnan koulu	englanti, ranska, saksa
Vehkojan koulu	englanti, ranska, ruotsi

Kahdeksannella luokalla tarjotaan valinnaista B2-kieltä seuraavasti:

- Pohjoispuiston ja Tapainlinnan koulujen oppilaille yhteisinä ryhminä ranskaa, saksa, venäjää ja espanjaa
- Puolimatkan ja Vehkojan koulujen oppilaille yhteisinä ryhminä ranskaa, saksa ja venäjää.

Eriyiskouluissa vieraiden kielten opetuksesta päätetään koulukohtaisesti.

Liitteet

[LIITE 1 Perusopetusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi](#)

[LIITE 2 Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi](#)

[LIITE 3 Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan arviointi](#)